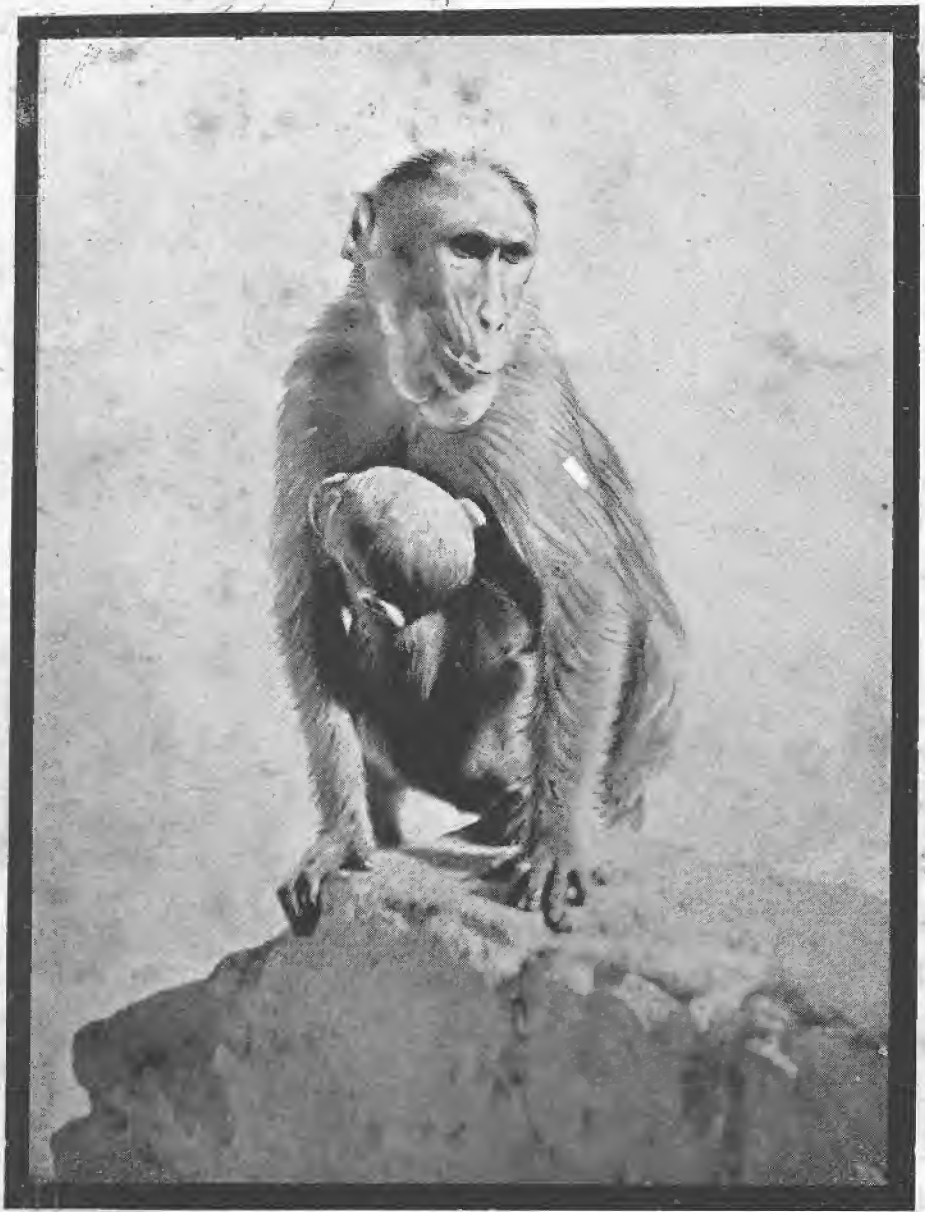


# చందమామ

పిల్లల కథల మాసపత్రిక





Chandamama, May '49

Photo by B. Ranganadham

నేను స్వేచ్ఛాజీవిని

# హిందీ చందమామ



కమ్మని కథలతో, చక్కని బొమ్మలతో,  
జులై 1-వ తేదీ వెలువడుతుంది. విడి ప్రతి 0—8—0.  
జూన్ మాసంలోపల చందాదారులుగా చేరువారికి  
సాలు చందా 5—0—0 మాత్రమే.  
నేడే చందాదారులు కండి.

## చందమామ

(తెలుగు)



ఈ నెలనించి తెలుగు చందమామ  
సాలు చందా 4—8—0 మాత్రమే.  
రెండు సంవత్సరాలకు 8—0—0.

చందమామ పబ్లికేషన్సు

పోస్టుబాక్సు నెం. 1686.

మదరాసు-1.

# చందమామ

చందమామ పత్రిక

మొదటి పేజీ

ఈ సంచికలో యివి

చదువుకోండి

విషయము	పేజీ
దొంగ - బాలుడు ....	12
సాలీడమ్మ ....	13
బాలనాగమ్మ ....	17
ఊరిపెద్ద ....	25
పొతతాళపుచెవి ....	29
ఋణానుటంధం ....	33
వనలక్ష్మి ....	41
మంత్రులలో మార్పు ....	46
పిల్లల పెంపకం ....	50
విజ్ఞానంలోని గమ్మత్తులు ....	52
హిందీ పాఠాలు ....	54

ఇవన్నీగాక పజిలు, ముగ్గులు,  
చిక్కుచదరాలు, చిక్కుబొమ్మలు,  
ఇంకా, ఇంకా ఎన్నోవున్నై.

చందమామ ఆఫీసు  
పోస్టుబాక్సు నెంబరు . 1686  
మద్రాసు . 1.

అరోగ్యానికి, రుచికరానికి



పూజలకు, వివాహాలకు



గడియారం మార్కు-

కర్పూరము

ఉపయోగించండి.

గోపాలజీ చాంద్ కి టి. కొ.  
హా. గోవిందస్వామి నాయక్ వేది, మద్రాసు



“ఖాడే” సరకులు నాణ్యమునకు ప్రసిద్ధి

# అసలయిన సిల్కు రిబ్బన్లు

తరుచయిన అల్లిక, అకర్షణీయమైన దిజైనులు, చక్కటి తయారు, శాశ్వతమయిన రంగులు, సరసమయిన ధరలు.

దోకు వ్యాపార వివరములకు మాకు వ్రాయండి

**KHODAY RIBBON CARBON & ALLIED INDUSTRIES,**

PIONEER RIBBON MANUFACTURERS

55, SANTHUSAPET :: BANGALORE CITY

గ్లాస్ రంట్టి

## స్టైయిన్లెస్ స్టీల్ పాత్రలు

మాసిపోవు, ఎప్పుడు కాంతిగా నుండును. చౌక, అందమైనవి.

రోటాయి, డబరా, టిఫిన్ కారియర్లు, కప్పులు, అడుగు పెట్టు, స్పూనులు, ప్లేట్లు, పన్నడికిన్నం పెట్టు, తెల్లిగంపెలు. అన్న కుట్టి, వగైరా ప్రతీయింటికి, హోటలుకు కావలసిన సరికరములన్నియు దొరకును. ఇవి అన్ని వ్యాపారుల దగ్గర చిక్కును.

మా షోరూమును సందర్శించండి.

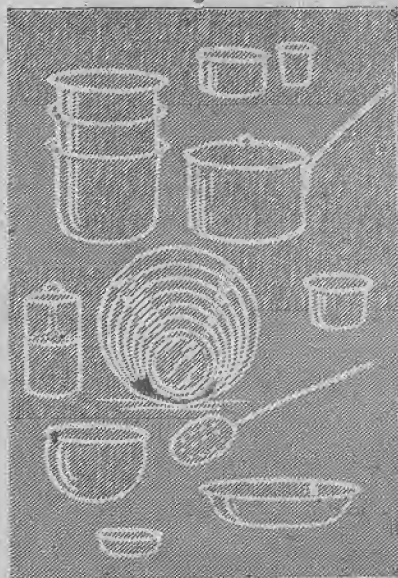


★  
498,  
మింట్ స్ట్రీట్,  
మద్రాసు, 3.

మాన్యుఫాక్చరర్లు :

**ఇండియన్ మెటల్ & మెటల్రికల్ కార్పొరేషన్**

498, మింట్ స్ట్రీట్ :: మద్రాసు 3.



వే స వి క

హాయి గొలిపే దుస్తులు

కావాలి సుమా.

★

మీకు, మీ పిల్లలకు

అనందమూ, సొగసూ

యిచ్చే

**బి.డి.యం.కంపెనీ**

[కె.హెచ్.ప్యామారావు అండ్ సన్స్]

బెంగళూరు వారి

**SAMSON'S  
DRESSES**

మన్నిక గల దుస్తులను

నిత్యమూ వాడండి

★

ఆర్డరైజర్లు :

అంధ్రకు :

జి. వెంకటప్పయ్య అండ్ సన్స్,

గాంధీనగర్, బెజవాడ.

నిజాముకు :

ప్రెండ్స్ ఎంపొరియం,

27, ఘాన్ మండి రోడ్, సికింద్రాబాదు.



**డోంగ్రే గారి**

బాలామృతం

బలహీనమైన బిడ్డలకు వృద్ధియిస్తు.  
పండ్లు మొలిచేటప్పుడు అయ్యే విరేచనములు  
నిరిపి. జలమును. ఆరోగ్యము విచ్చును.

K.T. Dongre & Co. BOMBAY - 4

'చందమామ' కు

ఏజింట్లు కావాలి

★

ఏజింట్లు లేనిచోట్ల ప్రతి పూరా చిన్న చిన్న  
ఏజింట్లు కావాలి. మీరు ఏజింటయి కొద్ది  
కాపీలు కూడా తేప్పించుకోవచ్చును. మీరు  
ప్రతినెలా 2-0-0 పంపుతూ వుంటే మీకు  
7 కాపీలు పంపుతాము. ఈ పద్ధతిన మీకు  
ప్రతినెలా 0-10-0 లాభం వుంటుంది.  
పూర్తి వివరాలకు మాకు వ్రాయండి.

చందమామ ఆఫీసు,

పోస్టుబాక్సు నెం. 1686, మద్రాసు - 1.



# చందమామ

పిల్లల కథల మాస పత్రిక

సంచాలకుడు: చక్రపాణి

పాపాయిలూ! ఇప్పుడు మీకు పరీక్షలు ఐపోయి సెలవలు వచ్చినై. మళ్ళీ మీ స్కూళ్ళు తెరిచేనాటికి హిందీలో కూడా చందమామ వస్తుంది.

కాబట్టి ఈ నిండాకాలంలో మీరు కొద్ది కొద్దిగా హిందీ నేర్చుకోవటానికి చందమామలో హిందీ పాఠాలు యిస్తున్నాము. నేర్చుకుంటారుకదా.



## అట్ట మీది బొమ్మ

కృష్ణుడు పుట్టిన సంగతి తెలిసినప్పటినుంచి, వానిని వివిధంగా చంపటమా అని కంసుడు ఆవేదన పడుతూనేవున్నాడు. రాక్షసగణంలో తెలివయిన వాళ్లనూ, నేర్పుకలవాళ్లనూ ఇందుకు నియమించాడు. ఎన్నో మాయోపాయాలతో వాళ్లు కృష్ణుణ్ణి చంపాలని చూశారు. కాని, అవతారమూర్తి అయిన కృష్ణుణ్ణి వాళ్లు ఏమి చేయలేకపోయారు. వాళ్లందరూ కృష్ణుని చేతిలోనే చచ్చారు.

కంసుడు పంపినవాళ్లలో తృణావర్తుడు అనే రాక్షసుడు చెప్పకోతగ్గవాడు. ఏడు కృష్ణుని చంపటానికి వేసిన వ్యూహం చాలా చిత్రమయింది.

ఒక్కరోజున, కృష్ణుణ్ణి తొడపయిన కూర్చోపెట్టుకొని, యశోద అడిస్తున్నది. ఆ సమయంలో, తృణావర్తుడు భయంకరమైన సుడిగాలి రూపం తాల్చాడు. గోకులపట్టణమంతా ధూళి రేగిపోయి, మనిషికి మనిషి కనపడకుండా పోయారు. అటువంటప్పుడు రాక్షసుడు, బాలకృష్ణుణ్ణి పైకంటా ఎగరవేసుకుపోయాడు. తనను బాగా ఎత్తునకు తీసుకుపోనిచ్చి, మాయలకృష్ణుడు తృణావర్తుణ్ణి గట్టిగా పట్టుకుని బరువెక్కిటం ప్రారంభించాడు. ఆ బరువు భరించలేక, తృణావర్తుడు కృష్ణునిపట్టు తప్పించుకుందామని గింజులాడాడు. కాని, కృష్ణుడు పట్టు వదలలేదు.

కృష్ణుని భారానికి తృణావర్తుడు తట్టుకోలేక, నిజస్వరూపంతో చాపకట్టుగా నేల కూలి ప్రాణాలు విడిచాడు.

ఈవిధంగా కృష్ణావతారంలో భగవంతుడు, పరమ దుర్మార్గుడైన మరివక రాక్షసుని సంహరించి, లోకానికి మేలుచేశాడు.





ఈ తొమ్మిది ఓడలూ ఒకేమాదిరిగా కనిపిస్తున్నా. నిజంగా అలా లేవు. తొమ్మిదింటిలో రెండుమాత్రమే ఒకేమాదిరిగా వున్నై. ఆ రెండు ఓడలూ ఏవో కనుక్కోండి. మీరు కనుక్కోలేకపోతే జవాబుకి 51-వ పేజీ చూడండి.

51-వ పేజీలోని చిక్కు చదరానికి జవాబు :

4-వ నెంబరుగల కారు చదరం మధ్యవున్న యింట్లోకి పోగలదు.



## దొంగ-బాలుడు

అనగా ననగా నొకయూరూ

ఆయూరికి దరి కోనేరు

ఆ కోనేటొడ్డున బావి

అంతులేని లోతుంటుంది,

తక్కరి పిలవా దాబావి

తాగేటి పయిన గూర్చుండి,

కాళ్ళవ్రేళ్ళు కదలాడిస్తూ

సిళ్ళు తొంగి చూస్తున్నాడు.

దొంగలఘాయ దొకానొకదా

త్రోవను బో తిటు చూచాడు.

తాట తగులు కాజేయుట కా

తని దగ్గరకుం జేరాడు.

పిల్లాతం డిది గషనించి

గల్లున నేడువ సాగాడు.

దొంగ

ఎందుల కేడుస్తా వబ్బాయ్

ఎవరైనా నిను కొట్టారా?

బాలుడు

కొట్టరు తిట్టరు కక్కయ్యా!

గులక రాలు రువ్వేసరికి

బంగరు టుంగ్రము జారింది,

బావిలోన పడిపోయింది.

తలిదండ్రుల కిది తెలిసిందా!

తంతారని యేడుస్తున్నా.

దొంగ

"అయితే దిగి తీసిస్తా నీ

వందాకిట గూర్చుండాలె

బట్ట లొడ్డుపై పెడుతున్నా

వదిలముగా చూస్తుండాలె."

అతడు "సరే లె" మృనగానే

నూతిలోకి దిగినా డితడు,

బురబుర లాడుతు బావంతా

నురుగులు గట్టగ మునిగాడు.

బట్టలు చంకన బెట్టా దా

బాలకుం డుడాయించాడు.

దొంగ పనేమై యుంటుందో

తోస్తే చెప్పడు చూతాము.

రచన : 'ఏనుకూరి'





పూర్వం ఒకప్పుడు చాలా అందమయిన పిల్ల ఒకరై ఉండేది. ఆమెకు వడుకుపనీ, నేతపనీ బాగా చేతనవును. నిజానికి, ఆమె వడికినట్టూ నేసినట్టూ మరెవ్వళ్లా వడక లేరు, నేయలేరు.

ఆ అమ్మాయి మగ్గందగ్గర కూర్చుని నేస్తూవుంటే ఎంతో ముచ్చటగా వుంటుంది. అందుకనే అనేక దేశాలనుంచి పెద్దపెద్ద లెందరో ఆమె వనితనాన్ని చూడవస్తారు. నేసిన బట్టలవయిన ఆమె రంగురంగులతో వేసే పువ్వులు ఎంతో అద్భుతంగాకూడా వుంటాయి. అవి నిజమయిన పువ్వులే అనుకొని ఒక్కొక్కప్పుడు సీతాకోక చిలుకలూ అవ్వీ వచ్చి వాలుతూవుంటాయి కూడాను.

సామాన్యంగా జరిగే పని ఏమిటి అంటే ఆ పిల్ల పని ప్రారంభించి, ఏదో ఒక వస్త్రం నేయడం పూర్తిచేసిం దనుకుందాం. ఈ సంగతి ఏ మహారాణికో తెలిసి, తక్షణమే

కోరినంత ధనమిచ్చి కొనేసుకుంటుంది. ఆపిల్ల తయారుచేసిన వస్త్రాలను కొనటానికి అంత పోటీ.

ఈ విధంగా ఆ అమ్మాయి చాలాధనం సంపాదించింది. సంపాదించడం బాగానే వుంది. కాని, ఆపిల్లకు ధనం ఎక్కువగా పొగుపడేసరికి, తగని గర్వం పట్టుకుంది.

ఒకనాడు ఆ పిల్ల పనితనాన్ని చూడ వచ్చిన ఒక ఇల్లాయి అన్నదికదా: 'అమ్మాయి! నువ్వు నేసిన బట్ట పాము కూసంలాగా ఎంత నాజాకుగా వున్నదమ్మా! ఇంత నేర్పుకలగడానికి కేవలము ఆ సరస్వతీదేవే స్వయంగా నీకు ఈ విద్యను నేర్పివుండాలి!' అని.

ఇలా మెచ్చుకొన్నందుకు మరొకళ్లయితే సంతోషించివుండురు. కాని, గర్వించిన ఆ పిల్ల సంతోషించకపోగా, అడ్డుగా తలచూసి, "వెళ్లవమ్మా, బాగా చెప్పావులే.





అనలు ఆ సరస్వతీదేవికి వచ్చునా, నాకు నేర్పరానికి? అయినా, నాకేమిటి, ఎవళ్లో విద్య నేర్పడమేమిటి? నేనే వందమండికి నేర్చుతా” అంటూ బడాయిగా మాటాడింది.

ఈ మాటలు వింటున్న ఆ పిల్ల తండ్రి “అమ్మాయి! ఆలాగ మాటలాడటం పొర పాటూ, అవివేకమున్ను. ఈ సంగతి సరస్వతీదేవికి తెలిసిందంటే నీకు తగినట్టు బుద్ధిచెప్పి, శిక్షించుతుందినుమా!” అని ఆమెను మందలించాడు.

గర్వించిన ఆ పిల్ల అప్పటికి ఊరుకోక, “అలా అంటారేమిటి నాన్నగారూ! ఆ ఎడట నిలబడింది!

సరస్వతీదేవి ఇక్కడకు వచ్చినట్లయితే, ఎవరిపనితనము ఎటువంటిదో తెలిసిపోను. నేను నేసినంత నాజూకుగా ఆమె నేయ గలదేమో, రఘునంది చూదాం” అంటూ ఆమె తండ్రిమాటనుకూడా ధిక్కరించింది.

సరిగా అదేసమయంలో ఒకముసిలిది అక్కడకు వచ్చి, “అమ్మాయి! నువ్వు చాలా పనితనము నేర్చిన పిల్లవే కావచ్చు. అయినప్పటికీ, ప్రపంచానికి విద్యలు నేర్చే సరస్వతీదేవిని నిందించటం తగదు. ఇప్పుడయినా పొరపాటుకి పశ్చాత్తాపపడినా వంటే ఆమె నిన్ను క్షమిస్తుంది,” అని మందలించింది.

ఈ మాటలు వినేసరికి ఆ గర్వించిన పిల్లకు ఉడుకెత్తి, “వెళ్ళవమ్మా ముసిలీ, నువ్వు ఒక పెద్దమనిషిలాగ చెప్పవచ్చావు. నేతసంగతి నీకేం తెలుసు? తెలియని విషయంలో వేలెట్టడ మేమిటి? రమ్మను, మీ సరస్వతీదేవిని. పరీక్ష పెట్టిస్తే సరి, ఎవరి పనితన మెటువంటిదో చూద్దువుగాని” అని ముసిలిదానిని కసిరికోట్టింది.

వెంటనే ముసిలిదాని వేపం మార్చివేసి, సరస్వతీదేవి నిజరూపంలో ప్రత్యక్షమై “అలా అంటారేమిటి నాన్నగారూ! ఆ ఎడట నిలబడింది!



అక్కడ ఆపిల్ల పనితనాన్ని చూడవచ్చిన వాళ్ళందరూ "అయ్యో, ఎంతపని జరిగింది! ఆ పిల్ల మంచి పనికత్తెయేను. అయితే ఎందుకు? తగని గర్వం. ఆమెకు బుద్ధి చెప్పటానికే సరస్వతీదేవి స్వయంగా వచ్చేసింది. ఆపిల్లను పాపం, దేవి ఏమిచేసి పోతుందో?" అని గడగడలాడిపోతున్నారు.

ఇంతపని జరిగినా ఆ పిల్లకు కొంచెము కూడా గర్వం తగ్గలేదు. "ఓహో, నీవేనా సరస్వతీదేవి! సరే, సంతోషమే. కాని, నాతో సమంగా వడకడం, నేయడం నీకు చేతనవునా?" అని అడిగింది.

ఆ ప్రశ్నకు జవాబుగా "ఓసి ఏచ్చిపిల్లా, ఇక్కడ రెండు మగ్గాలు ఉన్నాయి కదా! చెరివక మగ్గంమీదా నీవెకటి నేనెకటి వస్త్రాలు నేద్దాం" అన్నది సరస్వతీదేవి.

అలానే ఇద్దరూ నేత ప్రారంభించారు. కొంతసేపటికి ఇద్దరూ చెరివక వస్త్రమూ నేశారు. రెండు వస్త్రాలూ చక్కగానే ఉన్నాయి. దేవి నేసిన వస్త్రంపయిన ఆమె కొన్ని అందమైన బొమ్మలు వేసింది. దేవిని ధిక్కరించిన గర్వపాతులు ఎలా శిక్ష పొందుతారో, ఆ బొమ్మలు చూస్తే తెలుస్తుంది. ఈ బొమ్మలు చూచి అయినా ఆపిల్ల





వశ్యాశ్రాపంచెంది, బుద్ధి తెచ్చుకుంటుం  
దేమోనని ఆమె వృద్ధేశం.

ఆ పిల్లకూడా తను నేనిన వస్త్రం  
పయిన కొన్ని బొమ్మలు వేసింది. ఆ  
బొమ్మలు సరస్వతీదేవి తన స్నేహితులతో  
పోట్లాడుతున్నట్లు కోపపు ముఖాలతో అస-  
హ్యంగా ఉన్నాయి. ఆపిల్ల పనితనానికి దేవి  
సంతోషించింది కాని, వస్త్రంమీది బొమ్మలు  
చూడగానే ఆమెకు ఒళ్లు మండింది.

"అమ్మాయి! నువ్వు నాకంటే చాలా  
చక్కగా నేశావు. సంతోషమే. పనితనములో  
నువ్వే నాకంటే గొప్పదానివి. ఇంత పని  
తనము నీకు చేతిలో ఉన్నందుకు, తగిన  
వినయంకూడా ఉన్నట్లయితే రాణించి  
వుండువు. కాని నీకు తగని గర్వం బలిసి  
పోయింది. అందుచేత నిన్ను శిక్షించక  
తప్పదు. ప్రపంచంలోకల్లా వడుకుటలోనూ  
నేతపనిలోనూ నిన్ను మించినవాళ్లు లేరనే

పేరు శాశ్వతంగా ఉండిపోయేటట్లు నిన్ను  
దీవిస్తున్నాను. అయితే, నీ గర్వానికి ప్రాయ  
శ్చిత్తంగా నువ్వు ఎల్లప్పుడూ ఈ పనిలోనే  
ఉండిపోతావు. మరేపని నీకు చేతకాదు.  
ఇదే శిక్ష!" అని సరస్వతీదేవి ఆ పిల్లను  
శపించింది.

ఇలా శపించుతూ, దేవి ఆపిల్ల నేనిన  
వస్త్రాన్ని తుండుతుండుగా చించివేసింది.  
దేవిపెట్టిన శాపానికి ఫలితంగా గర్వించిన  
ఆ పిల్లకు తలవెంట్రుకలు రాలిపోయినై.  
ఆమె చక్కటి శరీరమంతా తగ్గిపోయి,  
బొటనవేలి గోరంత చిన్నదయిపోయింది.  
క్రమంగా ఆమెకు, ఒక సాలెపురుగు  
రూపం వచ్చింది!

ఇక చేసేదేముంది? ఆ అమ్మాయి  
సిగ్గుచేత రెండు గోడలు కలిసిన మూలకు  
పోయి, నాటినచీ నేటివరకూ నాజుకైన  
చారాలతో ఆలా గూళ్లు అల్లుకొంటూవుంది!







## బాలనాగమ్మ

పానుగంటి రాజులు ఏలేరాజ్యంలో నాగళ్లపూడి గట్టున్నది. అక్కడ మాయల ఫకీరున్నాడు. వాడికి ఒక బ్రహ్మాండమైన కోట వున్నది. కోటలోపల ఏడు వెండి మేడలూ, పద్మానుగు బంగారు మేడలూ ఉన్నాయి. అన్నిటికీ నట్టనడమ వన్నెండు స్తంభాల మసీదున్నది. ఈ మసీదులో కూచుని మాయలఫకీరు అరవమూ, ఖురానూ చదువుతాడు. వాడు చాలా గొప్ప మంత్రగాడు. వాడి చుట్టూ ఎప్పుడూ భూతా లుంటాయి. ఏడువందల ఎర్ర భూతాలూ, మూడువందల ముక్కిడి భూతాలూ వాడు చిటికెవేస్తే పలుకుతాయి.

మాయలఫకీరు చిటికెవేశాడు. చాకలి దయ్యం దివిటి పట్టింది. మంగలి దయ్యం అద్దంచూపింది. కుమ్మరిదయ్యం కూడు నండింది. గొల్లదయ్యం మేకలు తెచ్చింది.

వెట్టిదయ్యం కట్టెలు తెచ్చింది. లంబాడి దయ్యం కాళ్లు పట్టింది. ముసలి దయ్యం ముచ్చట్లు చెప్పింది.

తూర్పునుంచి ఒక పక్షి, పడమటి నుంచి మరొకపక్షి వచ్చి నాగళ్లపూడి గట్టుమీది గంగరేగు చెట్టుమీద జంటగా కూర్చున్నాయి. మాయలఫకీరు తన ఉంపుడుకత్తెకయిన గాండ్లసంగునుపిలిచి, "ఒసే, సంగూ! ఆ పక్షులు చూడవే. నాకు అటువంటి జోడులేదే!" అన్నాడు. గాండ్ల సంగు ముసలిదయి పోయింది, మరి ఒక పడుచు అందగత్తెను తెచ్చి దానితో ముఖంగా ఉంటూ, దానికి, సంగుకూ లదాయిపెట్టి వినోదం చూడాలని పుట్టింది ఫకీరుకు. వాడు ఒక నల్లపిల్లిని చంపి భస్మంచేసి యెడమకంటికి అంజనంవేసి అందులో నాలుగు దిక్కులూ కలియ



చూశాడు. పడమటిదిక్కుగా వన్నెందామడ  
దూరాన పానుగంటి పట్టణంలో ఉన్న  
బాలనాగమ్మ మాయలఘోరి కంటపడింది.  
ఆమెను చెరపట్టుకురావటానికి తీర్మానించు  
కున్నాడు. నాగళ్ళపూడి గట్టుకింద మోలాళి  
పేటలో ఉన్న గాండ్లసంగుళంటికి వెళ్లాడు.

గాండ్లసంగు ఘోరి కు పట్టెమంచం,  
వేసింది. రెండుపుట్ల గోధుమ రొట్టెలూ,  
పండుం పెనరపప్పు వండిపెట్టింది.  
ఘోరి అదంతా తిని, మూడుతూముల  
నూనె తాగి, అరవైలోబాల కల్లు తాగాడు.  
కైపెక్కలేదు. తాటికాయంత నల్లమందు

మింగాడు, నిషా రాలేదు. బంగీ తాగాడు.  
మత్తే కలగలేదు. మూడుపుట్ల గంజాయి  
బంగారపు హుక్కాలో వేసి చిలుము పట్ట  
సాగాడు. ఘోరి హుక్కా తాగుతుంటే ఏడు  
పల్లెలూ ఒక్కసారి మండినట్టుంది. ఇప్పుడు  
ఘోరి కు ఉపారు పుట్టుకొచ్చింది. బాల  
నాగమ్మను తీసుకురావాలనే తహ తహ  
జాస్తె అయింది. లేచి చక్కగా వేషం వేసు  
కుని అద్దంలో చూసుకొన్నాడు. ఈవేషంతో  
బాలనాగమ్మను తీసుకురా లే నను  
కున్నాడు. బుద్ధిచెంబు పట్టి, పంచాంగం  
చంకనపెట్టి, నడుముకు అంగవస్త్రంచుట్టి





బ్రాహ్మణవేషం వేశాడు. అదీ బాగా కనిపించలేదు. త్రాసు పట్టుకుని కోమటివేషం వేశాడు. అదీ బాగా లేదు. చివరకు నెత్తిన రుద్రాక్ష కిరీటం, నడుముకి బంగారు సల్లా, చంకన విభూతితోలెల్లా పెట్టుకుని బాలవయస్సుగల జంగందేవర వేషంవేశాడు. శంఖూ, గంటా చేత పట్టాడు. వెండిబెత్తమూ, బంగారు బెత్తమూ జోలీలో వేసి పానుగంటికి బయలుదేరాడు.

జంగంవేషంలో ఉన్న మాయల ఫకిరును తలారిరాముడు కోట బయట నిలిచేసి లోపలికి పోవడానికి ఆజ్ఞలేదన్నాడు. బిచ్చంకావలిస్తే తానే వేస్తానన్నాడు. మాయలఫకిరు యెన్ని చెప్పినా తలారిరాముడు వినలేదు.

ఫకిరుకు కోపంవచ్చి, "ఓరీ నీ కిందుకనే పిల్లలు కలగలేదు. నేను చూడు, ఏడురోజుల కిందట బాల నాగమ్మకు బాలుణ్ణి యిచ్చాను" అన్నాడు. ఈ మాట వినగానే ఆ మాయ జంగాన్ని చూసి







భార్యల నెత్తినా, నేళ్లలోనూ, ఇంటోనూ, కప్పమీదా, దొడ్డినూ, బావిలోనూ వేసే శాడు. విభూతి పడిన చోటల్లా పిల్లలు పుట్టుకొచ్చారు. తలారిరాముడి నెత్తనుంచి, వాడిభార్యల నెత్తనుంచి పిల్లలు దూక సాగారు. ఇల్లంతా పిల్లలే. గంపల్లోనూ, గాదెల్లోనూ పిల్లలే. ఇంటికప్పమీద పిల్లలు. దొడ్డినిండా పిల్లలు. లుక లుక లాడుతూ బావినిండా పిల్లలే. మూడు నాలుగువందల పిల్లలు ఒకేసారి, “అమ్మా, అన్నమే! నన్నా, అన్నమే!” అని ఒకటే గోల చేస్తున్నారు. ఎంతతిన్నా వాళ్ళ ఆకలి తీరదు. ఇల్లంతా ఊడ్చిపెట్టేశాడు తలారి రాముడు. వాడికి గాభరా యెత్తింది. ఒక్క పరుగున వచ్చి, జంగం కాళ్ళమీదపడి, “బాబూ, నాయనా! నాకు పిల్లలూ వద్దు, పిడుగులూ వద్దు! ఈ పిల్లల్ని లేకుండా చేస్తేవా, నిన్ను కోటలోకి పోనిస్తాను” అన్నాడు.

మాయలఫకిరు మళ్లా తలారిరాముడి నొసట విభూతిపెట్టి, “పో, నీకు కావలని నంతమంది పిల్లలే ఉంటారు!” అన్నాడు. తలారి రాముడు ఇంటికి వెళ్లి చూసుకునే సరికి, జంగం దేవర ధర్మాన, పిడుగురు పిల్లలే ఉన్నారు. తలారి రాముడి ప్రాణం

తలారి రాముడు సాక్షాత్తుగా శివుడే అనుకున్నాడు. మాయలఫకిరు కాళ్ళమీద పడి తనకు పిల్లల్ని ఇవ్వమని బతిమలాడాడు. మాయలఫకిరు చిటికెడు విభూతి జోలెలో నుంచి తీసి తలారిరాముడి నొసట పెట్టి, గుప్పెడు విభూతి చేతికిచ్చి, “ఈ విభూతి తినుకుపోయి నీభార్యలనోట్లో కొంతవెయ్యి, నెత్తిన కొంత చల్లు. నీ ఇంటిమీదా, కప్పమీదా, గాదెల్లోనూ, గంపల్లోనూ, బావుల్లోనూ, దొడ్డిలోనూ చల్లు” అని చెప్పాడు.

తలారి రాముడు ఒక్క పరుగున ఇంటికి వెళ్లాడు. మాయలఫకిరు చెప్పినట్టే విభూతి











మా బసవన్న విభూతి పెట్టితే, భూతప్రేత  
పికాచములు పారిపోతవి, బ్రహ్మరాక్షసు  
లబిగిపోను. శాంభమూర్తి కరుణా కటాక్షం  
కలిగి, గురుకటాక్షం కలిగి వర్ణిల్లవలె" అని  
అరిచాడు.

ఈవిధంగా బాలనాగమ్మ అక్కలు  
ఆరుగురి మేడలికి వెళ్లి భిక్షం అడిగాడు.  
ఆఖరుకు బాలనాగమ్మ మేడకు వచ్చాడు.  
భం. భం అని శంఖం పట్టాడు. దాసీలు  
బిచ్చం వెయ్యటోతే తిప్పికొట్టి, ఇంటి  
యజమానురాలిని వచ్చి బిచ్చం  
వెయ్యమన్నాడు. బాలనాగమ్మ పురిటి  
బాలింతరాలని దాసీలు చెప్పారు. బాల  
నాగమ్మ బయటికి వచ్చి బిచ్చం వెయ్యక  
పోతే తానిచ్చిన సంతానం తిరిగి తీసుకు  
పోతానని బెదరించాడు. దాసీలు భయపడి  
వెళ్లి బాలనాగమ్మకు చెప్పారు. తన బిడ్డను  
ఎక్కడ చంపిపోతాడో అని బాలనాగమ్మ  
పురిటి మంచం మీదనుంచి లేచి జంగం  
దేవరకు బిచ్చం పెట్టటానికి సిద్ధపడింది.  
కాని, మంచంలో పిల్లవాడు ఏడవసాగాడు.  
వాడు ఏడుపు మానుతాడని తన వేలి  
ఉంగరంతిని వాడి వేలికి పెట్టింది. బిచ్చం  
పట్టుకుని బయటికి వచ్చింది.

కుదటబడింది. వాడు తిరిగివచ్చి మాయల  
ఫకిరును కోటలోపలికి పోనిచ్చాడు.

మాయలఫకిరు కోటలో ప్రవేశించాడు.  
బాలనాగమ్మ ఏడురోజుల బాలింతరాలు.  
అమె అక్కలు ఆరుగురూ వెండి బిందెలు  
పట్టుకొని బావికిపోతూ కనిపించారు. ఫకిరు  
వాళ్ళ బిందెలనిండా వరహాలు చేశాడు.  
వాళ్ళు అశ్చర్యపడి యింటికిపోయి మాను  
కుంటే బిందెలనిండా చిల్లిపెంకు  
లున్నాయి. మాయలఫకిరు సూర్యనాగమ్మ  
ఇంటికి పోయి, "గారడివానికి, కట్టుమోతు  
వానికి, బాలింతరాలికి, పసిబిడ్డ తల్లికి



బాలనాగమ్మ ఏడుగిరులు దాటివస్తేగాని  
 మాయలఫకీరు బిచ్చం పట్టనన్నాడు.  
 గిరులు దాటిరావటానికి బాలనాగమ్మ  
 భయపడింది. పిల్లవాణ్ణి చంపేస్తానని ఫకీరు  
 భయపెట్టాడు. బాలనాగమ్మ ఫకీరు మాట  
 లకు జడిసి బయటికి వచ్చింది. బిచ్చం  
 జోలెలో వేసుకుంటూ ఫకీరు ఆమెను  
 రాగిబెత్తంతోతాకాడు. వెంటనే బాలనాగమ్మ  
 కుక్కగా మారిపోయింది. కుక్క లోపలికి  
 పరుగెత్తి "బొంయి, బొంయి"మని అరుస్తూ  
 పిల్లవాడి మంచం చుట్టూ తిరిగింది. ఫకీరు  
 కుక్కను బయటికి రమ్మని అదలించాడు.  
 కుక్క బయటికి వచ్చేసింది. దానిమెడకు  
 తోలుపట్టా తగిలించి మాయలఫకీరు  
 వెంటబెట్టుకొని కోటబయటికి వచ్చాడు.

కోటవాకిట తలారిరాము డున్నాడు.  
 వాడు జంగందేవర వెంట ఉన్న కుక్కను  
 చూసి, "ఇది నీ వెంట లోపలికి పోలేదే,  
 దీన్ని నేను బయటికి పోనివ్వను" అన్నాడు.  
 ఫకీరు మంచిగా చెప్పాడు. బెదిరించాడు.  
 కుక్క బయటికి పోవటానికి మటుకు తలారి  
 రాముడు ఒప్పులేదు. ఫకీరు తన జోలెలో  
 నుంచి ఇంత విభూది తీసి తలారిరాముడి  
 పై చల్లాడు. వాడికి శివం ఎత్తింది. పిచ్చివా



డల్లే తలారిరాముడు పొలాలవెంటా,  
 అడవులవెంటా పరిగెత్తసాగాడు.

మూడోనాటికి మాయలఫకీరు నాగళ్ళ  
 పూడి గట్టుకింద మౌలాలిపేట దగ్గర ఒక  
 మర్రిచెట్టు చేరుకున్నాడు. వెంట వస్తున్న  
 కుక్కను బంగారు బెత్తంతో తాకాడు.  
 గల్లు గల్లున గాజుల చప్పుడైంది. అందెల  
 మువ్వల చప్పుడైంది. తళుక్కున మెరిసి  
 బాలనాగమ్మ ప్రత్యక్షమయింది. మోహం  
 పట్టలేక మాయలఫకీరు "కోమలాంగీ,  
 నా కోరిక దీర్చవే. ఒక్క ముద్దు పెట్టవే,"  
 అని తహతహ లాడసాగాడు.

“ఓరీ మాయలఫకీరా, నేను పన్నెండేళ్ల వ్రతం పట్టాను. ఆవ్రతం పూర్తియేదాకా నీ కోరిక చెల్లించలేను. ఆ తరువాత నే నెక్కడికి పోతాను? ఈ లోపల నన్ను ముట్టుకుంటేవా తలపగిలి చచ్చిపోతావు, బాగ్రత్త” అన్నది బాలనాగమ్మ.

ఇన్ని మాయలు నేర్చిన మాయల ఫకీరుకు వనీకరణ మంత్రాలూ, అకు పసరులూ తెలియవు. బాలనాగమ్మ మాటలకు వాడు భయపడి గడగడ వణికి పోయాడు.

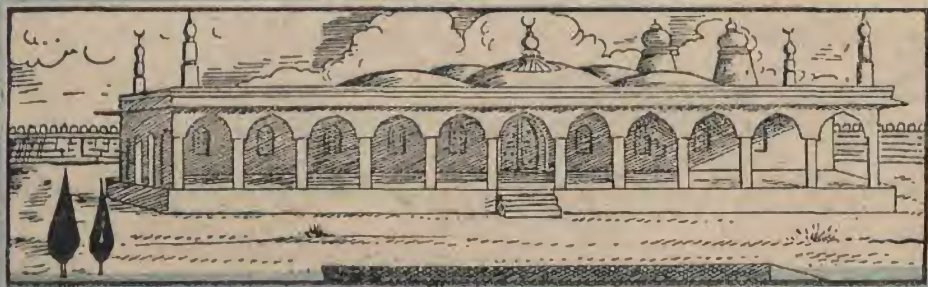
బాలనాగమ్మను వెండిబెత్తంతో తట్టి ఇంత బూడిదచేసేసి ఆ బూడిదను జోలెలో వేసుకుని గాండ్లసంగు మసీదుకు వెళ్లాడు. బాలనాగమ్మను తీసుకురావటం సాధ్యం కాక మాయలఫకీరు ఒంటరిగా తిరిగివచ్చాడనుకుని గాండ్లసంగు వాణ్ణి యెగతాళి చేసింది.

మాయలఫకీరు జోలెలో బూడిద పైకి తీసి బంగారు బెత్తంతో తట్టాడు. గల్లు గల్లున గాజులూ, అందెల మువ్వలూ మోగుతూ, తళుక్కున బాలనాగమ్మ ప్రత్యక్షమయింది. మసీదంతా ఒక్కసారి వెలిగిపోయింది.

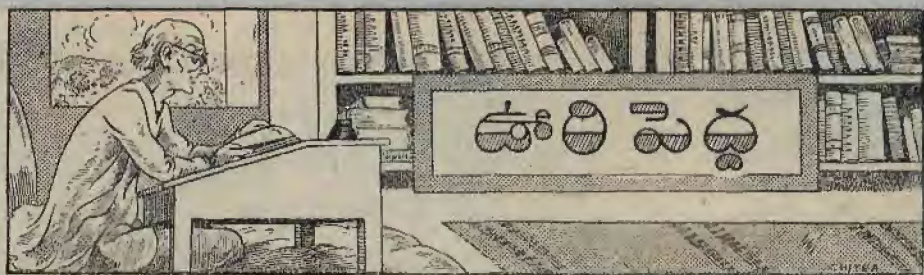
“అయ్యో, తల్లీ! ఏడిపాల నేను పడనే పడ్డాను. నువ్వుకూడా యెందు కొచ్చావు?” అని అడిగింది గాండ్లసంగు బాలనాగమ్మను. బాలనాగమ్మ భోరున ఏడిచింది.

బాలనాగమ్మను మసీదులోనే ఉంచి, మాయలఫకీరు పన్నెండేండ్ల వ్రతం ఎప్పటి కవుతుందా అని యెదురు చూడసాగాడు.

మసీదులో బంధింపబడిన బాలనాగమ్మ తన పనిపాపకు కలిగిన అవస్థ తలుచుకొని దుఃఖించసాగింది. దుర్మార్గుడయిన మాయలఫకీరు తనను ఖైదుచేసినట్టు తన భర్తకు ఎలాగ తెలియటం? [ఇంకావుంది]







ఒకనొక గ్రామంలో బాబా అనే వృద్ధుడు ఉండేవాడు. ఆయన ఋషివంటి వాడు. బుద్ధిమంతుడు. మహజ్ఞాని. దయామూర్తి. ఆ గ్రామంలో బాబాపైన పెద్దలందరకూ ఎంతో భక్తి, పిల్లలకు గౌరవమున్ను. పిల్లలు ఆయనదగ్గర చాలా చనువుగా మసులుకొనేవారు.

ఆయనను ఆ గ్రామస్థులందరూ తండ్రీగా ఎంచుకొంటూ, వారివారి జీవితాలలో మంచిచెడ్డలు, కష్టసుఖాలు ఆయనతో చెప్పకొంటారు. ఆయన వారి నందరనూ బిడ్డలుగా చూచుకొంటూ, వాళ్ళ కష్టాలు తొలగిపోవటానికి, సౌఖ్యం కలగటానికి తగిన సలహాలు చెబుతూ పుంటాడు. ఆతనిపల్లనే ఆ గ్రామం సుఖంగా ఉండేది.

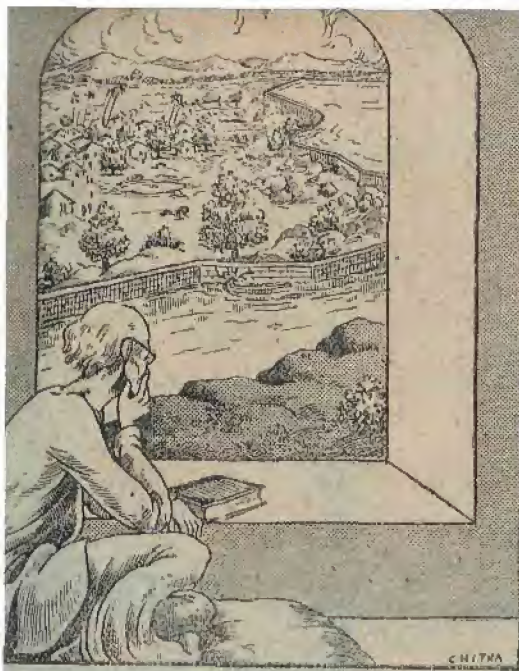
బాబాకు చదువంటే ప్రాణం. అందు కవి, ఊరికి దూరంగా ఒక ఎత్తయిన గుట్ట

పయిన యిల్లా కట్టుకొని, ఇంటిలో అనేక మైన బీరువాలు అమర్చి, వాటిలో తనకు ప్రియమయిన గ్రంథాలన్నీ చక్కగా సర్దుకొన్నాడు.

గ్రంథాలంటే, ఈనాడు మనము రోజూ చూస్తున్న ఆచ్చుపుస్తకాలనుకున్నా రేమో!—బాబా కాలంనాటికి ఇంకా ఆచ్చు యంత్రం కనిపెట్టనే లేదు. అందుచేత, ఒక గొప్ప గ్రంథమున్నదంటే, విలువ తెలిసినవాళ్ళు దానిని తిరగ రాసుకునేవారు. ఇందుకు యెంతో డబ్బు ఖర్చుయ్యేది. రాయటం పూర్తికావటానికి ఎంతో కాలం పట్టేది. బాబా బీరువాలలో ఉన్న గ్రంథాలన్నీ, ఈ మోస్తరుగా కష్టపడి సంపాదించినవే.

ఆయన కూర్చునే గది కిటికీలో నించి కిందికి చూచినట్టయితే, వంటముఖానికి వచ్చిన పచ్చటిచేలు కంబళివరచినట్టుగా





కనబడి, అందంగా వుండేవి. ఆ పొలాల్లో ఎప్పుడు చూచినా, తేనెటీగలవలె పాటు పడే రయితుజనం ఆగపడుతూ వుంటారు. ఇటువంటివన్నీ కనపడుతూ వుండటం వల్లనే అగడిలో కూర్చుని చదువుకోటానికి చాలా హాయిగా వుంటుంది.

బాబా నివసిస్తున్న గుట్టదిగువనే ఊరు. ఆ ఊరికి, అనుకునే, ఒక నదీప్రవాహస్తూ వున్నది. నదిలో నీరు ఊరిమీదికి రాకుండా ఒక పెద్దగోడ కట్టబడి వుంది.

ఒక రోజున మధ్యాహ్నం, పుస్తకం చదువుకొంటున్న బాబాదృష్టి ఆ గోడమీదికి

మళ్లింది. ఆ గోడ యిదివరకే అవుకుగా ఉన్నసంగతి బాబాకు తెలుసు. దానిని మరమ్మతు కూడా చేశారు. అయినా, ఎందుచేతనేకాని, అది ఇప్పుడు బీట వేసి వున్నది. ఉండడమేమిటి? బీటలోనించి నీరు చిమ్ముతూ, అది పెద్ద దవుతున్నట్టు బాబాకు స్పష్టంగా కనిపించింది. ఇంకొక్క అరగంటసేపటిలో ఆ గోడకు ప్రమాదం సంభవించి, అది పడిపోతుందని అనుభవం వల్ల ఆయననిశ్చయించాడు. అందుకోసమే, చదువుతున్న గ్రంథం మూసివేసి, బాబా ఆ గోడవేపు అదేపనిగా చూడ నారంభించాడు.

ఇప్పుడు అతనికి మనస్సులో బెంగ పట్టుకొన్నది. ఏమీ అంటే, గ్రామస్థులందరూ పొలాల్లో పని చూచుకొంటున్నారు. గోడసంగతి వాళ్ళకేం తెలుసు, పాపం? ఇంకొక్క అరగంటలో గోడ పడి పోయి, ఊరిలోకి నీరు ముంచుకువస్తుంది. అటువంటి సమయంలో, పనిపాటలలో మునిగివున్న గ్రామస్థుల ప్రాణాలను ఎలాగ రక్షించడం?

వృద్ధుడు కావడంచేత, తను స్వయంగా పొలాల్లోకి వెళ్లి వాళ్ళను హెచ్చరించ



లేదు. పోనీ, ఈ మాట చెప్పి రావటానికి మనిషిని పంపుదామా అంటే, ఇంటిలో ఎవరూ లేరు. ఇంతకూ, ఎవరైనా పోయి కబురు చెప్పిరావటానికయినా వ్యవధి ఉంటుందనే నమ్మకంలేదు. ఈ పరిస్థితులలో ఆయన ఏమి చేయగలడు?

అలోచిస్తూ, మళ్ళీఒక్కసారి గోడవేపు చూడగా, అప్పటికప్పుడే గోడబీట ఇంకా పెద్దదయి, నీరు మరిజోరుగా ప్రవహిస్తూ వున్నది.

బాబా తక్షణమే వంటింటిలోకి వెళ్ళి ముందుతున్న కట్టెలు రెండు తీసుకు వచ్చాడు. అందులో ఒకదానిని తనకు ప్రాణనమానమయిన పుస్తకాల గదికి, మరొకదానిని పెరటిలో వున్న గడ్డిమేటికి అంటించాడు. అయిదు నిమిషాలయినా కాకుండానే పొగలు కమ్మేసి, జ్వాలలు ఎగసి వచ్చాయి.

గుట్టమీది పొగలూ, మంటలూ చూచి, పొలాలలో వున్న జనం “అయ్యో, మన బాబా! మన బాబా యిల్లంటుకున్నది !! రండి, రండి !!!” — అని కేకలేస్తూ, గోలపెడుతూ, గబగబ గుట్టపైకి చేరుకున్నారు.



ఆ వచ్చిన మగవాళ్లు నీళ్లు తెచ్చి, మంటలు ఆరపబోయారు. కాని, బాబా వాళ్ళపయిన కోపగించాడు: “మీరు ఆరప వద్దు, ఏమీ వద్దు. ముందువెళ్ళి పిల్లలనూ ఆడవాళ్లనూ, మునిలివాళ్ళనూ, నేరు లేని జీవాలనూ తీసుకవచ్చి గుట్టపైకి చేర్చండి. ఒక్క పిట్టయినా పూట్లో మిగిలిపోకుండా తక్షణమే తీసుకరండి, వెళ్ళండి !!!” — అని ఆత్రంజీ వాళ్లను తొందరపెట్టసాగాడు.

ఆయన మంటలు ఆరపవద్దు అనగానే అందరకూ ఆశ్చర్యం వేసింది. అయినా, బాబా చెప్పినమాట దాటడానికి ఏయలేదు.



ఆయన చెప్పే ప్రతిమాటలోనూ ఏదో గొప్ప భావం వుంటుందనీ, అది నిలకడమీదగాని అర్థంకాదనీ ఆ ఘోరప్రజలకు నమ్మకమే. కనుక, బాబా ఆజ్ఞాప్రకారం, వాళ్ళు పోయి, ఒక్క పిట్టయినా దిగుబడి పోకుండా, అందరనూ గుట్టపైకి చేర్చారు.

ఈ రోజున బాబా అడే మాటలూ, చేసే పనులు ఎవళ్ళకు బోధపడటంలేదు. తలకొక విధంగా అనుకొంటున్నారు. ఆయన చిరు నవ్వుతో "అందరూ అగోడవేపు చూడండి" అని అంటూవుండగానే, ఆ పెద్దగోడ విరిగి గభాలుమని కూలింది. గోడ కూలిపోయిన తక్షణమే యింకేమున్నది?— నది గట్టు తెంచుకొని పారింది. చూస్తుండగానే, ఇళ్లన్నీ మునిగిపోయినయి!

బాబా చేసిన త్యాగం అందరకూ తెలిసి పోయింది. వాళ్ళకు ఆయనపైన వుండే భక్తి, గౌరవమూ మునపటికంటే రెట్టింపై

నయి. ఆ గ్రామం మళ్ళీ నిర్మించినప్పుడు దానికి 'బాబానగరం' అని పేరుపెట్టారు.

ఏమయినప్పటికీ,— ఆయన కష్టపడి సంపాదించి, ప్రాణసమానంగా కాపాడు కొంటున్న గ్రంథాలను, గ్రామస్థులను రక్షించటంకోసం, తనచేతులతో తనే తగల బెట్టాడన్న సంగతి తెలియగానే వారందరూ వల వల ఏడిచారు.

వాళ్ళతో బాబా "బిడ్డలారా! మీ రెంత మాత్రము విచారించకండి. గ్రంథాలు విలవయినవీ, నాకు ప్రాణసమానమైనవీ అనేమాటనిజమే. కాని, మిమ్మల్ని రక్షించటానికి గ్రంథాలేకాదు, నా ప్రాణాలనే ఇచ్చివేస్తాను. ఈ క్షణానికి మీ రందరూ ఇక్కడ చేరుకొని, చల్లగా ఉండటం నా కళ్ళతో చూచాను. అదే నాకు పదివేలు! అదే నా జీవితానికి సంతోషం" అని జాలిగా జవాబు చెప్పాడు.





పాత తాళపు చెవి

అనగనగా అబ్బాస్ అనే కుర్రవాడు ఉండేవాడు. అతను చాలా మంచిపిల్ల వాడు. తలిదండ్రులు చిన్నతనంలోనే పోవడంచేత, అబ్బాస్‌ను ఒక రయితు చేరదీసి పెంచుతున్నారు.

ఇలా వుండగా, ఆ దేశంలో ఒకప్పుడు కాటకం పట్టింది. తిండి లేక ప్రజలు మలమల మాడిపోతున్నారు. ప్రాణాలు నిలబెట్టుకోవడం ఎలాగా అని రయితు బెంగతో వున్నాడు. అటువంటప్పుడు, ఎంత అభిమానం ఉంటే మాత్రం, అబ్బాస్‌కు అతనేమి సాయపడగలడు?

“నాయనా! కలిగినన్నాళ్లు మాతోపాటు మంచో చెడ్డో కాలక్షిపంచేశావు. ఇప్పుడు కాలమంతా తలక్రిందులయింది. ఏమయి నప్పటికీ, మునిలివాళ్ళం, మే మెక్కడికి కదిలిపోగలము? ఇక్కడ మాతో మగ్గి పోవటంకంటే, కుర్రవాడివి కాన, కాటకం

లేని మరోదేశం చేరుకుని బాగుపడటం మంచిదికదా! నా మాట విని నువ్వు వెళ్లు, మేలవుతుంది” అని చెప్పి, దీవించాడు.

ఆ ప్రకారం అబ్బాస్ బయలుదేరి, సాగిపోయేసరికి, పాడుపడి అక్కడక్కడ ముక్కా చెక్కలుగా మిగిలిపోయిన ఒక పురాతనపు కోట కానవచ్చింది.

అలసివున్న అబ్బాస్‌కు, ఆ పాడు కోట లోనే పడుకొనేసరికల్లా నిద్రపట్టేసింది. నిద్రలో అతని బుజానికి ఏదో బరువుగా తగిలేటప్పటికి, కళ్లు విప్పిచూచాడు. ఒక చేయి ఆ కారమూ, అందులో ఒక వెలుగుతూవున్న దీపమూ అతనికి కనిపించాయి. కనపడటమే కాదు, ఆ చేయి కదిలింది. ఈ చిత్రం చూచి ఆశ్చర్య పడి, అబ్బాస్ ఆ వెలుగు వెంబడి వెళ్లగా, ఒక గొప్ప భవనము అగపడింది. అతను అందులో ప్రవేశించాడు.





అభ్యాసం చేయడం

మరునాడు ఉదయాన, ఆ చేయి మళ్ళీ కనపడి, "అబ్బాస్! నువ్వు ఓరిమి కలవాడివి, మంచి ధైర్యశాలివిన్ని. ఎంతో మంది ఇక్కడికి వచ్చారు, వెళ్లారు. కాని, అందులో ఒకడూ నీలాగ వెలుగు వెంబడి రాలేకపోయాడు. ఎన్ని కష్టాలు వచ్చినప్పటికీ, సహించి, ఈ భవనంలో మూడు రాత్రులు గడిపితివంటే, ఒకానొక రాజకుమారిని బంధమునుండి విడిపించిన వాడవు అవుతావు. అందువల్ల నీకు ఎంత యినా మేలున్నది" అని అతనితో చెప్పింది.

రాజకుమారిని విడిపించటం కోసమని అబ్బాస్ ప్రాణాలయినా అర్పించడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాడు. రాత్రికాగానే, భోజనాల గదిలోకి పోయి మామూలుగా భోజనం చేసుకొని, పక్కగదిలో హంసతూలికా తల్పంపయిన హాయిగా పడుకొన్నాడు. అర్ధరాత్రినమయాన ఒక పెద్ద పటాలం వచ్చి చొరపడి, వాళ్ళ చేతులలోవున్న గదలతో, సున్నంలోకి ఎముక మిగలకుండా అబ్బాస్ను చితకగొట్టారు. కానైతే, మరునాడు పొద్దున్నే ఆ చేయి మళ్ళీ కనపడి, తను తెచ్చిన మందుపసరులు అబ్బాస్ వంటికి రాయడంతోనే, రాత్రి

భవనములో లెక్కలేనన్ని గదులున్నాయి. ఒక విశాలమయిన గదిలో వేయిరకముల విండిపంటలతో సహా భోజనము సిద్ధంగా వున్నది. అబ్బాస్ కడుపునిండా భోంచేసి, మళ్ళీ వెలుగును వెంబడించాడు. అంద చందాలతో అమరివున్న మరివొక గదిలో రకరకాల దుస్తులున్నాయి. అబ్బాస్ తన పాత గుడ్డలు విడిచేసి, మంచి నీల్లులు తీసి ముస్తాబు చేసికొన్నాడు. అక్కడనే దగ్గర వున్న హంసతూలికా తల్పంమీద హాయిగా పడుకొని నిద్రపోయాడు.

చందమామ



అతను తినిన దెబ్బలన్నీ ఎక్కడివక్కడే  
మాయమయినాయి.

రెండవ రాత్రికూడా పటాలం వచ్చి  
చొరబడి, అతనిని మొదటి రోజుకంటే  
గట్టిగా కొట్టారు. కిక్కురుమనకుండా  
అబ్బాస్ దెబ్బలన్నీ ఓర్చుకొన్నాడు.  
మరునాడు ఉదయాన మళ్ళీ ఆ చేయి  
వచ్చి మందు రాసింది. మూడవనాడు  
మళ్ళీ పటాలంవచ్చి, కిందామీదా చూడ  
కుండా అబ్బాస్ ను చావమోదారు. నేరు  
మెదపక, అతను అబాధలన్నీ సహించాడు.

మామూలుగా ఆ చేయి మరునాడు  
వస్తుందని అబ్బాస్ కనిపెట్టుకొనివున్నాడు.  
కాని, అతను అనుకున్నట్టు రాలేదు.  
ఏమిటా అని అతను ఆలోచిస్తూవుండగా,  
గభాలున తలుపు తెరుచుకుని, ఒక రాజ  
కుమారి అక్కడికి వచ్చింది. ఆమె తనతో  
తెచ్చిన మంత్రజలం అతనిపయిన చిలక  
రించేసరికి, తక్షణమే శరీరంమీద దెబ్బలు  
పోయి, అబ్బాస్ మామూలు మనిషయ్యాడు.

ఆ సుందరి, తన చరిత్రఅంతా అతనికి  
వినిపించింది : "నేను ఫలానా దేశపు రాజు  
కూతురను. శత్రురాజులు నన్ను ఇక్కడికి  
రప్పించి బంధించారు. వాళ్లు ప్రయో



గించిన మంత్రాలవల్ల ఎన్నేళ్ళనించో,  
మైకం కమ్మి నేను పడివున్నాను. నన్ను  
విడిపించటానికి ఎంతోమంది వచ్చారు.  
కాని, మొదటిరాత్రి దెబ్బలకే తట్టుకో  
లేక పారిపోయేవారు. నీవు వాళ్ల దెబ్బలన్నీ  
బికి సహించగలగటంవల్ల, వాళ్ల మంత్ర  
బలిమి తగ్గిపోయి, నామైకం మాయమై  
పోయింది. మనిద్దరం ఇప్పుడు మా తండ్రి  
భవనానికి వెళ్లిపోవాలి" అని ఆనవాలు  
చెప్పి, ఆమె అదృశ్యమయిపోయింది.

ఆమె అదృశ్యంకాగానే, అబ్బాస్ పాడు  
కోటలో, మురికి-ఇట్టలతో ఉండిపోయాడు.



రాజకుమారి తన తండ్రి భవనము చేరుకొని, అబ్బాస్ కోసం ఎంతోకాలం ఎదురుచూచింది. చివరకు నిరాశతో, పెద్దలు ఆమెకు మరొక సంబంధం నిశ్చయించి, ప్రధానం చేసుకొన్నారు.

పెళ్లిరోజు వచ్చింది. ఊరేగింపుకని ఆమె అంబారీ ఎక్కబోతూవుండగా, తను ఎవరికోసమయితే ఇంతవరకూ తపించిందో ఆ అబ్బాస్, చింకి గుడ్డలతోనూ విచారముఖంతోనూ కోట గుమ్మానికి ఎదటకనిపించాడు. అబ్బాస్ ఎందుకు వచ్చాడో రాజకుమారికి తప్ప మరెవ్వరికి తెలుసు?

అతనిని చూడగానే ఆమె పెళ్లికొడుకుని ఒక ప్రశ్నవేసింది. "ఇందాకా నా పెట్టె తాళపు చెవి కనపడకుండా పోయింది. అది పోయిందీకదా అని కొత్తచెవి చేయించాము. కొత్తది చేయించిన వెంటనే పాత

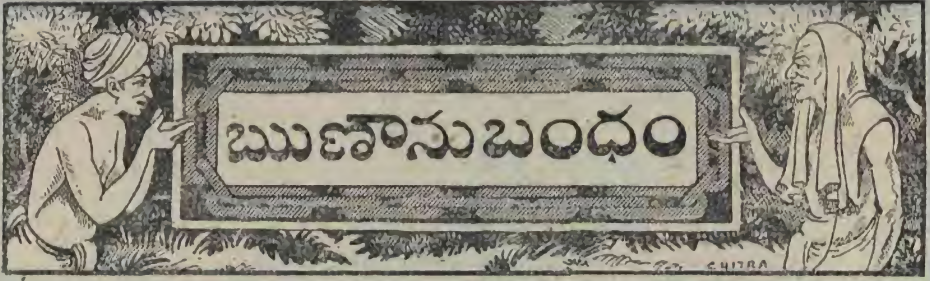
తాళపుచెవి దొరికింది. మరి, ఇప్పుడు నేను ఇందులో ఏది వాడటం న్యాయమో చెప్పవలసింది" అని అడిగింది.

అందుకు అతను "పాతది ఉపయోగించటమే సబ్బువు" అని జవాబు చెప్పాడు.

వెంటనే రాజకుమారి, అబ్బాస్ ను చేయిపట్టుకు తీసుకువచ్చి, అతను ఎవరో, వివిధంగా తనను రక్షించాడో ఆ సంగతులన్నీ చెప్పేసరికి అందరూ ఆశ్చర్యపోయారు. తను గూఢంగా అడిగిన తాళపు చెవి సమస్య ఈ అబ్బాస్ ను గురించేనని ఆమె పరునితో చెప్పేసరికి, అతను చాలా సంతోషించి, అబ్బాస్ నే పెళ్లిచేసుకొనమని చెప్పి, సమ్మతి తెలిపాడు.

తెలివితేటలు, వివేకముగల రాజకుమారి తండ్రికి పరిస్థితులు విప్పిచెప్పి, ఆయన అనుమతిపొంది, అబ్బాస్ ను పెళ్లి చేసుకొని హాయిగా వున్నది.





పూర్వకాలమందు ధారానగరంలో ధర్ముడు అనే మాదిగవాడు ఉండేవాడు. తక్కిన మాదిగలందరిలాగా ధర్ముడు కూడా చెప్పలు కుట్టుకుని జీవిస్తూవుండే వాడు. చెప్పలు కుట్టి అమ్ముకోవటమే గాకుండా, ధర్ముడికి రాత్రివేళ నగరంలో గస్తీ తిరిగే తలారిపనికూడా వున్నది. గస్తీ అంటే రాత్రంతా మేలుకుని, నగరమంతా తిరిగి, ఝాము ఝాముకీ 'దొంగలువస్తారు, జాగరగా వుండండి!' అని ప్రజలను హెచ్చరించడం అన్నమాట.

ధర్ముడికి కాలక్షేపం బాగానే జరుగు తున్నది కాని, ఎన్నాళ్ళకూ సంతానం లేదనే విచారం మాత్రం ఎక్కువగా బాధిస్తున్నది.

ఆ పూళ్లోనే ఒక గొప్ప పండితుడు ఒకాయన ఉన్నాడు. ధర్ముడు గస్తీతిరగ టం ముగించుకొని ఇంటికి పోయే వేళా,

పండితుడు ఏటికి స్నానానికి వచ్చేవేళా ఒకటి. ఇలానే ఒకరోజున, పండితుడు ఏటికి వచ్చేసరికి, ధర్ముడు ఆయనకు దండంపెట్టి, తనకు సంతానం కలిగేటట్టు దీవించుమని ప్రార్థించాడు.

దానికి పండితుడు 'ధర్మన్నా? పిల్లలు తేరని ఎందుకోయి విచారపడతావు?

"ఋణానుబంధ రూపేణ

పశు, పక్షి, సుతాలయాః'

అన్నారు. అనగా-పెళ్లాం, పిల్లలు, గొడ్డూ, గోదం, ఇల్లూ, వాకిలీ-ఇవన్నీ కేవలమూ ఋణానుబంధంవల్లనే వస్తాయి, ఋణం తీరిపోవటంతో పోతాయి" అని చెప్పి, స్నానానికి వెళ్లిపోయాడు.

పండితుడు చేసిన బోధవల్ల ధర్ముడికి వైరాగ్యం కలగలేదు సరికదా, ఒక వుపాయం తట్టింది: "నాసామ్ము ఎవ డయినా అనుభవించి, దానికి ప్రతిఫలం





అని, మ రొ క చోటికి పోయి కొనుక్కునే వాళ్లు. ఇలాగ, ధర్మన్నవద్దకువచ్చే బేరాలన్నీ పైకి పోతూవచ్చాయి.

ఇది వనికాదనుక్కొని ధర్మన్న మరొక వుపాయం పన్నాడు. 'ఊరికి ఏరుకీ మధ్యని ఇనికపర ఇంచుమించు కోసున్నరదూరం వున్నదికదా! ఒక మంచి చెప్పలజత ఆ మధ్యదారిలో పెట్టివస్తాను. మిట్టమధ్యాహ్నము ఒక్కడైనా జోడులేకండా ఆ దారిని రాకపోతాడా? ఈ చెప్పలజత తొడుక్కోక పోతాడా? ఇక, ఆ తొడుక్కున్న వాడు నాకు ఋణపడక ఏమి చేస్తాడు? అని ఆలోచన చేశాడు.

అప్పులేకపోతే వాడు నాకు ఋణపడతాడు' అప్పుడు వాడు నాకడుపున పుట్టి ఋణం తీర్చుకొనక తప్పదు కద! ఈ విధంగా, నాకు సంతానం కలగటానికి అవకాశ మున్నది" అని ధర్మన్ను సంతోషించాడు.

ఈ వుద్దేశం మనస్సులో పెట్టుకొని, ధర్మన్న తయారుచేసిన చెప్పల జతలను తనవద్దకు వచ్చేవాళ్లకు డబ్బుపుచ్చుకో కుండా ఊరికే ఇద్దామని ప్రయత్నించాడు. ఆ వచ్చిన వాళ్లు "ఉత్తపుణ్యానికి నీ చెప్పలు పుచ్చుకొని, నీ ఋణాన పడి వుండటానికి మాకేమంత గ్రహచారం!"

ఈ ఆలోచనతో ధర్మన్న ఉదయానే కొత్తచెప్పల జత ఒకటి పట్టుకువెళ్లి, ఇనిక పరలో నడిదారిలో పెట్టాడు. సాయంత్రం వెళ్లి చూస్తే, ఎక్కడ పెట్టిన జోడు అక్కడనే వున్నది. ఎన్నాళ్ళు చూసినా, చెప్పలు ఎవళ్ళూ తొడుగుకుని పోయేట్టు కనపడలేదు. 'అయ్యో, నాకిక సంతాన ప్రాప్తి లేదుకామాలు. లేకపోతే, ఒక్కడు కూడా జోడు తొడుగుకొనక పోవటమేమిటి, నాకు ఋణపడకపోవట మేమిటి?' అను కొని ధర్మన్న నిరాశ చెందాడు.



అయినా, పట్టుదల గల ధర్మన్న మరీ  
కొంతకాలం చూదామని నిశ్చయించాడు.  
మామూలు ప్రకారం, చెప్పలజత నడి  
దారిలో పెట్టి, రోజూ సాయంత్రంవెళ్లి, అది  
ఏమయిందోనని చూస్తూవుండేవాడు.

ఒకరోజున అలానే సాయంత్రంపోయి  
చూచేసరికి, చెప్పలజత అగపడలేదు.  
'నేను వేసిన పాచిక ఇన్నాళ్లకు పారింది,  
నా అదృష్టం పండింది!' అని అనుకొంటూ  
ధర్మన్న ఇంటికి వెళ్లి, ఈ సంతోషవార్త  
భార్యతో చెప్పాడు. అమె ఈ మాటవిని  
పోగిపోయింది.

అయితే ఇంతకూ, ఆ చెప్పలజతను  
ఎవరు తీసుకున్నదీ ధర్మన్నకు తెలియ  
లేదు. తెలుసుకోవాలనే ఆదుర్దాకూడా  
వాడికి లేదు.

\* \* \*

బ్రిటానుబంధాన్ని గురించి ధర్మన్నకు  
బోధచేసిన పండితుడు ఒకనాడు జరుగురు  
పనిమీద పొరుగుూరు వెళ్లవలసి వచ్చింది.  
ఆయన పనిచూచుకొని తెరిగి వచ్చేసరికి  
సరిగా మధ్యాహ్నం రెండు యామూ  
లయింది. పండితునికి చెప్పులు లేక  
పోవటంమూలాన అరికాళ్ళు చుర్రుమని



బొబ్బలెక్కినయి. ఇంతలో ధర్మన్న  
చెప్పలజత అక్కడ కనపడగా, ఇది  
దేవుడుచేసిన విప్లాసేనని భావించి పండి  
తుడు ఆ జోడు తొడుక్కున్నాడు.

“ఎవడో మాదిగ వీటిని అమ్ముకానికి  
తెచ్చి ఇక్కడ పెట్టివుంటాడు” అని అనుకొని,  
చాలాసేపు ఎండలో వాడికోసం ఎదురు  
చూస్తూ నించున్నాడు. కాని, ఎవ్వరూ  
ఆయనకు కనపడలేదు. ‘సరే, జోడు  
ఎవరు పెట్టిందీ ఊళ్లో కనుక్కొని డబ్బు  
ఇచ్చేయ్యవచ్చు’నని తలచి, పండితుడు  
ఇంటికి చేరుకున్నాడు





సాయంత్రం ఊళ్లో మాదిగవాళ్ల నందరిని వాకబుచేసాడు కాని, వాళ్ళందరూ 'మాకు తెలియ'దంటే 'మాకు తెలియదు' అనేశారు. తను చేసినసని ఎక్కడ తెలిసి పోతుందో ననే భయంకొద్దీ ధర్ముడు కొన్నాళ్ళపరకూ పండితుని కంటపడటమే మానివేశాడు.

చెప్పల తాలూకు ఋణం ఎవడికి తీర్చుకోవాలో ఎంత ప్రయత్నించినా, పండితుడికి తెలియక, చాలా కించపడ్డాడు. మరి కొద్దిరోజులకు ఆయనకు జబ్బుచేసి పాపం, మరణించాడు. ఋణం తీర్చు

కోవడంకోసం పండితుడు ధర్ముడి భార్య కడుపున పడవలసి వచ్చింది!

\* \* \*

ధర్ముడి భార్య పున్నమచంద్రునివంటి మగళికుపును కన్నది. గూడెంలో అందరూ సంతోషించి, వేడుకలన్నీ జరిపారు. తల్లి తండ్రి పిల్లవాడిని చూచుకుని మురిసి పోయారు. వాడికి సంగడని పేరుపెట్టారు.

సంగడు క్రమంగా పెరిగి పెద్దవాడయి, తండ్రికిమల్లనే చెప్పలు కుట్టి, బజారులో అమ్ముకొనివచ్చేవాడు. అలా అమ్ముకు వచ్చిన డబ్బు తండ్రికి ఇవ్వబోతే ధర్మున్న సుచ్చుకొనేవాడుకాదు.

ఏమీ అంటే—కుమారునివద్ద డబ్బు తీసుకున్నట్టయితే వానికి తనకూ ఋణం తీరిపోతుందనీ, తీరిపోయినట్టయితే తనకు వాడు దక్కడనీ ధర్ముని భయం. ఈ రహస్యం ధర్ముడు భార్యతోకూడా చెప్పి, కుమారుడు సంపాదించి తెచ్చిన సొమ్ము ఎన్నడూ తాకవద్దని హెచ్చరించాడు.

పూర్వజన్మలో తను ఫలానా పండితుడనన్న సంగతి సంగన్నకు తెలుసు. తను ధర్ముడి ఇంట పుట్టడానికి గల కారణం కూడా తెలుసు. 'ఎంత త్వరలో ఆ చెప్పల



ఋణం తీర్చుకుంటానా, ఎంత వేగంగా ఈజన్న చాలించుకుంటానా!’ అని సంగన్న ఆశ్రయపడ్డాడు. కాని, అతను సంపాదించుకొచ్చింది తలిదండ్రులు వుచ్చుకొనక పోవటంవల్ల, అనుకున్నంత త్వరగా అతనికి ఋణానుబంధం తీరడంలేదు.

ఇలావుండగా, ధర్మన్న ఒకనాడు ఊరికి పోవలసివచ్చింది. అతను కుమారుణ్ణి పిలిచి, “నాయనా!—నేను వూరికి పోతున్నాను. రేపటిరాత్రి నాబడులు ఘవ్వనగరంలో గస్తీ తిరిగి, నాలుగు రూములా ప్రజలను మేల్కొల్పవలసింది” అని చెప్పాడు.

తండ్రి చెప్పిన ప్రకారం, సంగన్న ఆ రాత్రి నగరంలో గస్తీ తిరగటానికి వెళ్లాడు. అతనికి తోడువచ్చిన తలారి “సంగన్నా! ఇప్పుడు రూమురాత్రి అయింది. ప్రజలంతా నిద్రలోవున్నారు. జాగ్రత్తగా ఉండమని కేకవెయ్యి” అన్నాడు. అప్పుడు, సంగన్న రూపంలో ఉన్న ఆ పండితుడు—

“మాతా నాస్తి పితా నాస్తి  
నాస్తి బంధు సహౌదరః  
అర్థం నాస్తి గృహం నాస్తి,  
తస్మాత్ జాగ్రత్త! జాగ్రత్త!!”



అని కంఠమెత్తి, అందరకూ మెలకువ వచ్చేటట్టు శ్లోకం చెప్పాడు.

కూడా వచ్చిన తలారికి ఆశ్చర్యంవేసి, ‘ఈ శ్లోకానికి అర్థం ఏమిటి?’ అని అడిగాడు. దానికి సంగన్న “తల్లిలేదు, తండ్రిలేదు, చుట్టాలూ సోదరులూలేరు, ధనమూలేదు, ఇల్లూలేదు, ఇవన్నీ ఉత్తమాయ. కనుక, ఈ మాయనుండి మేలుకొని, జాగ్రత్తగా వుండండి” అని అర్థం చెప్పాడు.

సంగన్న ఈ వేదాంతం బోధించేసరికి, రెండో రూము గడిచిపోవచ్చింది. అప్పుడు అతను—





“కామక్రోధశ్చ లోభశ్చ  
దేహే తిష్ఠన్తి తస్మైః  
జ్ఞానరత్నావహరాయ  
తస్మాత్ జాగ్రత, జాగ్రత!”

అని శ్లోకంచదివి మళ్లి ప్రజల్ని మేలు కొలిపాడు. ఇతను ఇంత చదువు ఎప్పుడు చదివాడా అని తోడివానికి ఆశ్చర్యమై, ఈ శ్లోకానికి అర్థంచెప్పమని కూర్చున్నాడు.

“కామం, క్రోధం, లోభం అనే దొంగలు, జ్ఞానమనే రత్నాన్ని అవహరించటంకోసం మనదేహంలో దాగివున్నారు. జాగ్రత్త!” అని సంగన్న అర్థం చెప్పాడు.

ఈ అర్థం వినేవరకు, పక్కనివున్న తలారివానికి ఆశ్చర్య మనిపించింది. ‘ఓయి సంగన్నా! నీమాటలన్నీ విడ్డూరంగా వున్నాయి. ఇంతకాలంనొచ్చి మీబాబు, చెంబూ తప్పేలా ఎత్తుకపోయే దొంగలను గురించి చెప్పాడు. కాని, ఇటువంటి దొంగలను గురించి ఎప్పుడూ చెప్పనేలేదు. ఇన్ని చిత్రాలు ఎప్పుడు నేర్చినావో గమ్మత్తుగా వున్నది” అంటూ, ఆశ్చర్యాన్ని తెలిపాడు.

మూడవ ఝాము గడిచేసరికి సంగన్న మరివక శ్లోకం ఇలాచెప్పి ప్రజలను హెచ్చరించాడు:—

“జన్మ దుఃఖం జరాదుఃఖం  
జాయా దుఃఖం పునః పునః  
సంసార సాగరం దుఃఖం  
తస్మాత్ జాగ్రత జాగ్రత!”

ఇదివిని తోడివానికి మరి ఆశ్చర్యం కలిగింది. ‘ఏమిటోయి సంగన్నా! ఇన్ని రకాల దుఃఖాలు ఏకరు పెడుతున్నావు. వీటికి కూడా కాస్త అర్థం చెబుదూ’ అని అతను కోరగా, దానికి సంగన్న—

“జన్మ ఏత్రడం ఒక దుఃఖం, తరవాత భార్యతో ఉండటం ఒక దుఃఖం, ముసలి తనం రాగానే అదొక దుఃఖం. ఇలా ఒక



దాని వెంట మరొక దుఃఖం వస్తూనే వుంటుంది. అసలు, దుఃఖములు అనే కెరటాలతో కూడుకొనివున్న సంసారమనే సముద్రమే అన్నిటికన్న పెద్ద దుఃఖం. కనుక, ఈ సంసార సాగరంలో వడి పోకుండా, మేలుకుని జాగ్రత్తగా వుండండి!!" అని హెచ్చరించాను అన్నాడు.

దీనికి తోడివాడు "మీ బాబు పిల్లను తెచ్చి నీకు పెళ్లిచేదా మనుకుంటూవుంటే ఇలా మెట్టవేదాంతం మొదలెట్టావేమిటి?" అని అనేటంతలో నాలుగో యాముకూడా అయిపోవచ్చింది. అప్పుడు సంగన్న—

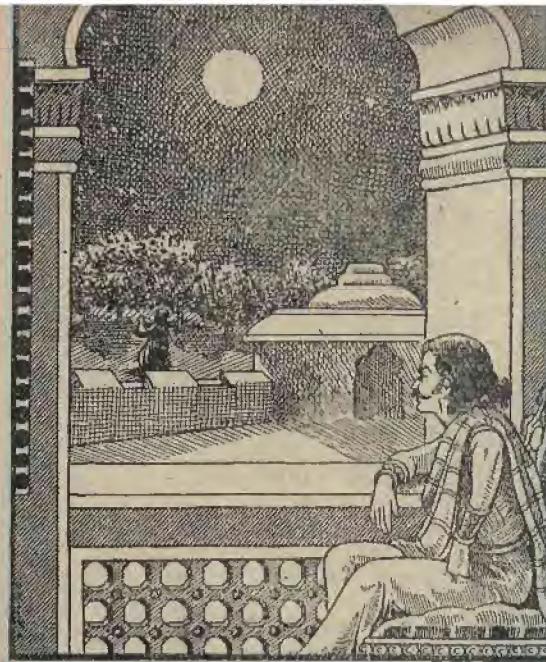
"అశయా బద్ధతే లోకే

కర్మణా బహు చింతయా ।

అయుః క్షీణం న జానాతి

తస్మాత్ జాగ్రత్ ! జాగ్రత్ !!"

అని శ్లోకం చెప్పి గస్తీ ముగించాడు. ఇది వినగానే తోడివాడు మరి అబ్బురపడి నాడు. సంగన్నయొక్క జ్ఞానం, పాండిత్యం, అతనికి విస్మయం కొలిపాయి. ఈ శ్లోకానికికూడా అర్థంచెప్పుమని తోడివాడు కోరేసరికి, సంగన్న—"కర్మచేత, చింత చేత, అశచేత, ఈ లోకం బంధించబడు తున్నది. వీటిలో చిక్కకొనిపోయిన ప్రజలు



క్షణక్షణానికి వారి ఆయువు క్షీణిస్తూవున్న సంగతి కానలేకపోతున్నారు. ఈ సంగతి తెలుసుకొని అందరూ జాగ్రత్తపడాలి" అంటూ విప్పిచెప్పాడు.

ఆ పట్టణాన్ని విలుతున్న రాజుగారు, సంగడు మొదట చెప్పిన శ్లోకం విన్నాడు. అయినకు అశ్చర్యంవేసింది. ఇంకా ఏమైనను చెప్పతాడేమో నని మేలుకొన్నాడు. అతనికి మిగతా మూడు శ్లోకాలుకూడా వినిపించినవి.

తెల్లవారగానే, రాజుగారు 'రాత్రి గస్తీ తిరిగిన తలారివాడిని తీసుకరమ్మని అజ్ఞా



పించారు. సంగన్న రాజావారి దర్శనానికి వెళ్ళగానే, ఆయన సంగన్నకు నమస్కరించి, 'మీరవరో మహానుభావులుగాని, సామాన్యులుకారు. తలారికేమిటి, ఇంత అద్భుతమైన పాండిత్యమేమిటి? నాయందు దయవుంచి ఈ కానుకను పుచ్చుకొని దీవించండి!' అని అంటూ, వరహాలతో నిండివున్న ఒక సంచి అతని కిచ్చారు.

అయితే, సంగన్న ఈధనం ఏమిచేసుకొంటాడు? తనకు పనిలేకపోయినా, దీనిని తలిదండ్రులకు ఇచ్చి, ఋణం తీర్చుకోవచ్చుననే వుద్దేశంతో సంచి తీసుకున్నాడు.

మరునాడు ఉరినుంచి ధర్మన్న వచ్చాడు, తను తెచ్చిన సొమ్ము తండ్రికి ఇద్దామంటే, అతను తీసుకొనడని సంగన్నకు తెలుసుగా? ఏమిటా ఉపాయమూ అని ఆలోచిస్తూవుండగా, మాదిగవాడలో కొంపలు అంటుకొన్నాయి. తలారివాళ్ళంతా

సామానులు తగలడిపోకుండా బయట పడవేస్తున్నారు. సంగన్నకూడా ఇంటిలోంచి ఒకొక్క సామానే తెచ్చి తండ్రికి అందిస్తున్నాడు. ధర్ముడు వాటిని అందుకుని అవతల సర్దుతున్నాడు.

ఈ సందడిలో సంగన్న తను రాజాగారి వద్ద బహుమతి పొందిన వరహాల సంచి కూడా తండ్రికి అందించాడు. ఆ కంగారులో, 'ఇదేమిటి?' అనే సందేహం పెట్టుకోకుండా, తక్కిన సామానులతో పాటు ఈ సంచికూడా ధర్ముడు సర్దేశాడు.

అంతటితో తన ఋణం తీరిపోయింది కదా అనే సంతోషంతో, సంగన్న ఆ బ్యాగ్ లో పడి, జన్మ చాలించుకొన్నాడు.

చివరకు, కొన్నాళ్ళయినతరవాత ధర్ముడికి ఈ సంగతులన్నీ ఒకటొకటే తెలిసి వచ్చాయి. పండితుని బోధ జ్ఞాపకం చేసుకుని అతడుకూడా జ్ఞానవంతు డైనాడు.





అనగా అనగా ప్రసన్న అనే అందాల  
హాళిక వుండేది. ఆమె చాలా చురుకైనది.  
ఆ పిల్ల సముద్రపు ఒడ్డున నాగకన్యలతో  
ఆడుకొనేది. ఆమెతల్లి వనలక్ష్మి. భూలోక  
మందు వనలక్ష్మి 'పండ్ల' అంటే పంటలు  
సండుతాయి, లేకుంటే లేదు. 'పూయీ'  
అంటే పువ్వులు పూస్తాయి, లేకపోతే  
లేదు. అందుకనే ఆమె పేరు వనలక్ష్మి.

ఒకనాడు వనలక్ష్మి కూతురుతో  
"అమ్మాయీ! ఇప్పుడు వరిచేలు కోతలకు  
వచ్చాయి. కనుక ఈ సమయంలో నేను  
వాటిని కాపాడి, ఏటికేడాడి రాత్రింటిగళ్ళు  
కష్టపడిన రయితులకి సాయపడాలి. నువ్వు  
నాగకన్యలతో ఆడుకోంటూవుండు. కాని,  
వాళ్ళను విడిచి ఒక్కతెపూ మాత్రం  
ఎక్కడకూ పోబోకు" అని చెప్పింది.

'అలాగేలే' అంటూ ప్రసన్న, ఉత్సా  
హంతో గెంతులేసుకుంటూ వెళ్లిపోయింది.

ప్రసన్న గెంతు వినపడగానే ఆమె నేస్తు  
లయిన నాగకన్యలు బిలబిలమంటూ  
వచ్చేసి ఇంకలో కూర్చున్నారు. వాళ్ళు  
కొంతసేపు విచ్చికగూళ్ళు కట్టుకొన్నారు.  
మళ్ళీ వాటిని పడగొట్టివేశారు. తరువాత  
నాగకన్య లందరూ తాము తీసుకువచ్చిన  
నత్తగుల్లలతో ఒక అందమయిన దండ  
గుచ్చి, దానిని ప్రసన్న కంఠానికి తగిలించారు.  
ప్రసన్న పూలతోటలోనించి తెచ్చిన  
పూలతో మాలికలుచేసి వాళ్ళకు వేసింది.

ఈవిధంగా వాళ్ళు చాలాసేపు ఆడు  
కొన్నాక వాళ్ళతో ప్రసన్న "మనం ఇంకా  
కొంచెం దూరం వెళ్దాం, రండి. అక్కడ  
రకరకాల పువ్వులూ వింతవింత పువ్వులూ  
ఉన్నాయి. చక్కా దండలు గుచ్చుకుని  
ఆడుకుందాం" అని పిలిచింది.

అందుకు వాళ్ళు "తడి జాగా దాటి  
పోడిగా వుండే చోటుకి వస్తే మాకు జబ్బు





చేస్తుంది. కనుక మేము రాము,” అని కచ్చితంగా వెప్పేశారు.

అప్పుడు ప్రసన్న “సరే, మీరిక్కడనే ఉండండి, అదిగో ఆ తోటకు వెళ్లి మంచి మంచి పుష్పాలు కోసి నిమిషంలో పట్టుక వస్తాను.” అని అంటూ, పరుగుచ్చు కున్నది. చెప్పినట్టుగానే విచిత్రమయిన పుష్పాలు ఒడిలో నింపుకొని ఆమె తిరిగి వస్తూవుంటే, దారిలో చాలా సుందర మయిన ఒక పువ్వులగుత్తి కంటపడింది. ఒక్క గుత్తికి వందపువ్వులు ఉండటం చూసి ఆమెకు చాలా ఆనందమయింది.

‘ఇటువంటి వింతపువ్వు విత్తనం ఉండాలి కాని, పువ్వుమాత్రం పట్టుకెళితే చాలదు’ అని ఆనుకొని, మొక్క పళాన లాగివేయటానికి ప్రయత్నించింది.

ప్రసన్న కష్టపడి లాగగా, కొంత సేపటికి మొక్క వేళ్ళతోనూ ఊడివచ్చింది కాని, అఊడివచ్చిన రంధ్రం, చూస్తూవుండగానే పెద్దదయిపోయి, భూమి కిందినించి పెళ పెళమనే ధ్వనికూడా వినపడింది.

క్రమంగా ప్రసన్నకు గుర్రాలు పరుగెత్తు తున్నట్టు, రథం నడచున్నట్టుకూడా అలి కిడి అయింది. కావడమేమిటి? మరొక్క చిటికసేపటిలో మూడు నల్లగుర్రాల రథంలో పాతాళలోకాన్ని ఏలే రాజు ఆక్కడికి వచ్చేశాడు. ఆమె భయపడి ‘అమ్మా అమ్మా!’ అని కేకలువేసింది. కాని వనలక్ష్మికి ఈ కేక వినపడలేదు.

ఇంతలో పాతాళరాజు ప్రసన్నను పట్టి రథంపయిన కూర్చోబెట్టుకుని, వాయు వేగంతో తన లోకానికి తీసుకుపోయాడు. ఆమె బెంగతోనూ భయముతోనూ ఎడ తెరపిలేకుండా ఏడవటంచూసి, రాజు “ప్రసన్నా! నీవు నాకు రాణిగా ఉండు. నీవు ఏమికోరినా సరే, క్షణంలో తెచ్చి



ఇస్తాను. నీకు వచ్చిన భయమేమీలేదు.  
అని అనేకవిధాల నచ్చజెప్పాడు.

"ఏమయినాసరే, నేనిక్కడ ఉండను.  
నన్ను మా అమ్మదగ్గరదిగబెట్టవేయం"డని  
ప్రసన్న పోరు పెట్టింది.

\* \* \*

క్రొంత సేపటికి వనలక్ష్మి వచ్చి కూతురుని  
ఎలిచింది. ప్రసన్న పలికలేదు. సముద్రపు  
ఒడ్డుకి వచ్చి ఆమెతో రోజూ అడుక్కోనే నాగ  
కన్యలను అడిగింది. వాళ్లు జరిగిన సంగ  
తంతా చెప్పారు. అప్పుడు వనలక్ష్మి 'ఇది  
కొంటెపిల్ల. ఒక్కరై ఎక్కడికో పోయి  
వుంటుంది. ఏమీ ఆపద వచ్చిందో!" అని  
అనుకోని చాలా విచారించింది. తొమ్మిది  
రాత్రిళ్ళు, తొమ్మిది పగళ్ళూ నిద్రాహారాలు  
లేకుండా ముద్దులకూతురుకోసం దివ్య  
చేతపట్టుకొని భూలోకమంతా తిరిగింది.

పోగాపోగా, ఆమెకు చందమామ కన  
పడ్డాడు. ఆయన్ని అడిగితే, "ప్రసన్న  
కేకలు వినపడ్డాయి కాని, ఎటుపోయిందో  
తెలియదు. పగటిపూట ప్రపంచంలో జరిగే  
సంగతులన్నీ సూర్యమహారాజుకి  
తెలుస్తాయి. కనుక ఆయనను కనుక్కో"  
మన్నాడు.



వనలక్ష్మి సూర్యమహారాజు వద్దకు వెళ్లి  
సంగతులన్నీ చెప్పింది. అందుకాయన  
"తల్లీ! నువ్వు బెంగపెట్టుకోనక్కరలేదు.  
అమ్మడు పాతాళలోకంలో సురక్షితంగా  
వున్నది. ఆమెను రాణిగా చేసుకుందామని  
ఆరాజు ఎత్తుకుపోయాడు" అని పాతాళ  
లోకం అనవాలు చెప్పాడు.

ఈవార్త వినేసరికి వనలక్ష్మికి పట్టరాని  
కోపం వచ్చింది. "పాతాళరాజు నాముద్దుల  
కూతురుని తెచ్చి వప్పగించేవరకూ భూలో  
కంలో మళ్లీ పంటలు పండకూడదు, చెట్లు  
కాయకూడదు, పూవులు పూయకూడదు.





లక్ష్మితో 'కోవగించవద్దనీ, పంటలు  
మామూలుగా పండనీయవలసిందనీ'  
కోరారు. కాని ఎవరు ఏమిచెప్పినా ఆమె  
చెవినిపెట్టలేదు. అప్పుడు అందరూ ఆలో  
చించి, ప్రసన్నను తిరిగితిసుకురావటానికి  
రాయబారిని పంపించారు.

\* \* \*

అక్కడ పాతాళరాజు ప్రసన్నను ఎంతో  
లాలించి దయగా చూస్తున్నాడు. ఎప్పటి  
కయినా ఆమెకు తనమీద ప్రేమ కలుగక  
పోతుందా అని ఆయన ఆశ. కాని, రాజు  
సొమ్ము చీపురుముల్లంతయినా, తనకు  
చెందినట్టుయితే ఆయనకి రుణపడిపోవలసి  
వస్తుందనే జంకుతో ప్రసన్న పచ్చి మంచి  
నీళ్ళయినా ముట్టేది కాదు.

ఎంతో విలవయినవీ, అపురూపమైనవీ  
తినుబండారాలు ప్రత్యేకంగా తయారు  
చేయించి "ప్రసన్నా! ఇప్పటివరకూ నువు  
ఇక్కడ ఒక్క కణమైనా కొరక్కపోవడం  
బాగులేదు. ఇదుగో ఇవితిను, నాకు సంతో  
షంగా వుంటుంది" అని ఆమె ముందు  
ఉంచాడు. "నాకివేమీవద్దు. మా అమ్మ  
తోటలోపండు కావాలి. నన్ను తిసుకుపోయి  
భూలోకంలో వదిలేయం"డని కోరింది.

ఇదే నా ఆజ్ఞ" అని చెప్పి వనలక్ష్మి  
శపించివేసి, కదలకుండా మాటాడకుండా  
దివ్యైతేతపట్టుకుని అలానే విచారముతోను,  
కోపముతోను, పట్టుదలతోను కూర్చున్నది.

ఆక్షణంనించి భూమిపయిన ఒక్క  
గడ్డిపరకకూడా మొలవడం మానివేసింది.  
రైతు ఎంత కష్టపడితేమటుకి ఎంతాభం?  
ఈవిధంగా పంటలు లేకపోయేసరికి  
దేశంలో కరువువచ్చి జనం మలమల  
మాడిపోసాగారు.

రక్షించమంటూ జనులు దేవతలను  
ప్రార్థించగా, వారు అనేకవిధాల వన

“అలాకాదు, మీ తోటలోపళ్ళు నేనే ఇక్కడికే తెప్పించుతాను” అని అంటూ, ఈ పనీమీద అనేకమంది భటులను పంపించాడు. అంతమంది భటులూ వెళ్ళి, భూలోకం అంతా వెతికి ఒక ఎండిపోయిన దానిమ్మపండు పట్టుకురాగలిగారు.

ఆ పండు చూడగానే, ఆకలితో వున్న ప్రసన్న, ఇక తప్పదనుకొని, అందులోంచి ఆరు గింజలు తీసుకుని, నోట్లో వేసుకు చప్పరించింది.

ఇంతలో ప్రజలుపంపిన రాయబారి కోటలోకి వచ్చి, ప్రసన్నను తల్లివద్దకు రమ్మన్నాడు. తన చెతిలోవున్న దానిమ్మ పండువేపు చూచి తొందరపడి ఆరు గింజలూ నోట్లో వేసుకున్నందుకు ఆమె విచారించింది. ఆమె ఆ గింజలు తినటం చూచి, పాతాళరాజు సంతోషించాడు.

“సరే, ప్రసన్నా!—నీకంతగా వెళ్ళి పోవాలని ఉంటే వెళ్ళిపోవచ్చు. కాని, నా రాజ్యంలో ఆరు దానిమ్మగింజలు తిన్నావు గనుక, ఏడాదిలో ఆరు నెలలు ఇక్కడికి వచ్చి నాతోపాటు వుండాలి” అన్నాడు.

‘సరే’నని ప్రసన్న రాయబారి వెంటడి వెళ్ళిపోయింది. ప్రసన్న తల్లిని చూడగానే



ఆమె ఒడిలో దూరిపోయింది. కూతురు కంటపడగానే వనలక్ష్మి కోపమంతా మాయ మైపోయింది. ఆమె పెట్టిన శాపం వెంటనే తీసివేసింది. తక్షణమే భూలోకమంతా కన్నుల వైకుంఠంగా, వచ్చటి పైరులతో అందమైనపువ్వులతోమళ్ళి కలకలలాడింది.

పాతాళరాజు పెట్టిన షరతు విని, వన లక్ష్మికి కోపంవచ్చింది. కాని, ప్రసన్న “అమ్మా! ఇందుకోసం నువ్వు బెంగపెట్టుకో వద్దు. ఆయన చాలా దయకలవాడు. నాకు ఏ లోపమూ చేయడంలేదు,” అని చెప్పే సరికి, వనలక్ష్మి ఆ మాటకు వొప్పకుంది.





## మంత్రుల మార్పు

పూర్వకాలమందు ఒక మహారణ్యానికి, పులి రాజుగా వుండేది. పులికింద మంత్రి ఒక రామచిలుక. చిలుకకు దయ, దాతృత్వము, ఉపకార బుద్ధి ఉండటం చేత, ఎవరువచ్చినా లేదనకుండా, రాజు గారితో చెప్పి తృణమో పణమో ఇప్పిస్తూ వుండేది.

అందుకని, చిలుక హయాములో పులిరాజుకీర్తి దేశదేశాల వ్యాపించింది.

ఇలా వుండగా—రాజుగారి కీర్తి వినిన ఒక పేదబ్రాహ్మడు చాలాదూరంనించి ఈ అరణ్యానికి వచ్చి, చిలుకమంత్రిని ఆశ్రయించాడు. బ్రాహ్మడి అవస్థ తెలుసుకుని చిలుక జాలిపడింది. పులిరాజు సంతోషంగా వుండే సమయంలో అతన్నిగురించి అనుకూలంగా రెండు మాటలు చెప్పేసరికి, "సరే, దానికేముంది! దరిద్రంతో కష్టపడుతున్న వాళ్లకు మనం గాకుంటే

మరెవళ్లు సహాయం చేసేది? బ్రాహ్మడిని సంతోషపెట్టి పంపించవలసింది" అని రాజు చిలుకతో చెప్పాడు.

అప్పుడు చిలుకమంత్రి అతనికి కొన్నికొల్లలుగా ధనమిచ్చి పంపింది.

ఈ ధనం పట్టుకుపోయి, బ్రాహ్మడు విలోపమూ లేకుండా కుటుంబాన్ని పోషించుకొంటున్నాడు. కాని, కొంతకాలం అయేసరికి ద్రవ్యమంతా ఖర్చయిపోయి, మళ్లా అతను ఎప్పటిలాగ దరిద్రునిగా తయారయినాడు.

అయితే, ఈ సమయంలో ధర్మబుద్ధి గల చిలుకమంత్రి, బౌద్ధార్యం గల పులి రాజు జ్ఞాపకానికి వచ్చి, బ్రాహ్మడు మరొకసారి అరణ్యానికి బయలుదేరాడు.

ఈసారి అతను పులిరాజు దివాణానికి పోయేసరికి అక్కడ చిలుకమంత్రికి బదులుగా కాకిమంత్రి కూర్చుని వున్నది.



బ్రాహ్మడు కాకిమంత్రివద్దకు వెళ్లి, తను వచ్చిన పని చెప్పుకున్నాడు. "బ్రాహ్మలను సత్కరించటంకంటే పుణ్య కార్యం మరేమిటున్నది? మిమ్మలినిగురించి రాజు గారితో చెప్పివస్తాను. దయచేసి అలా కూర్చోండి" అని చెప్పి, కాకిమంత్రి పులివద్దకు వెళ్ళింది.

"పులిరాజా! ఇన్నాళ్లకు మళ్ళీ కోరనికోరికగా నరమాంసం మనకు లభించింది. ఏక్కబలిసిన బొజ్జ బ్రాహ్మడు తమ దర్శనానికి రాబోతున్నాడు. అతనిని తగువిధంగా సత్కరించండి" అని సలహా

ఇచ్చిపోయి, బ్రాహ్మడిని పులివద్ద ప్రవేశ పెట్టింది.

బ్రాహ్మడు రాగానే పులి ఉరుములాగా గోండించి, అతనిపయిన ఉరకబోయింది. అప్పుడు బ్రాహ్మడు హడలిపోతూ చేతులు జోడించి, "ఇదేమిటి పులిరాజా, ఈ విడ్డూరం! పూర్వం నేను దర్శనం చేసు కున్నప్పుడు ఎంతో దయతో ఆదరించారు. ధనమిచ్చి సత్కరించారు. మీ ధర్మమే అని పిల్లలా మేమూ ఇప్పటివరకూ హాయిగా మీపేరు చెప్పుకొని కాలక్షేపం చేశాము. ఏదో ఇప్పుడుకూడా అలానే కటాక్షించి





ఏలినవారు సహాయం చేస్తారని, దరిద్రబాధ పొగడతారని వచ్చి ఆశ్రయించాను కాని పేదవాడిని కబళించి వేస్తారని తెలిస్తే ఇంతదూరం వస్తానా?" అని అనేసరికి, బ్రాహ్మడిపైన జాలి కలిగి పులి వెనక్కు తగ్గింది.

"ఓయి పిచ్చిబ్రాహ్మడా! పూర్వానికి యిప్పటికి ఎంత మార్పున్నదో తెలుసుకో లేకపోయినావేమయ్యా? కాలం మారింది, ధర్మం మారింది, మా ఆస్థానంలో మంత్రులు మారిపోయారు. రాజు అంటే ఏమిటనుకొన్నావు! కాలాన్నిబట్టి, మంత్రుల సలహాప్రకారం నడుచుకుంటేనే రాజుకి రోజులు వెళతాయి. నిరుడువుండిన మంత్రుల సలహాప్రకారం నీకు సత్కారం జరిగింది. ఇప్పటి మంత్రుల సలహాను పుచ్చుకొని నేను ఇలాచేయవలసివచ్చింది. ఐనప్పటికీ, నువ్వు లోగడ మాసామ్ము తిని

వుండటంచేత నీకూమూకూ సంబంధం ఏర్పడివున్నది. కనుక, నిన్ను కరుణించి వదిలేయటమే ఇప్పటిలో గొప్ప సత్కారమన్నమాట. అలస్యంచేయక రెండవ కంటికి తెలియకుండా పారిపో" అని అనేసరికి, బ్రతుకుజీవుడా అనుకొని, బ్రాహ్మడు పరుగుచుప్పకొని ఇల్లు చేరుకున్నాడు.

ఈసారి ఏమిమూట తెస్తాడోనని ఆత్రంగా చూస్తున్న బ్రాహ్మడి భార్యకు ఈ సంగతి సందర్భాలు తెలియగానే ఆమె గుండె నీరయిపోయింది.

'ఇంకా నయం, పులిరాజుగారు మింగి వేయకుండా బయటపడ్డారు. అదే వదివేలు. బతికివుంటే బలుసాకు. ఏరుకుని తినవచ్చు. మంచి మంత్రులు వుండే మరొక రాజును ఆశ్రయించవచ్చు,' అని ఆమె, భర్తకు గండం తప్పించినందుకు ముక్కుటి దేవతలకూ మ్రొక్కుకొన్నది.



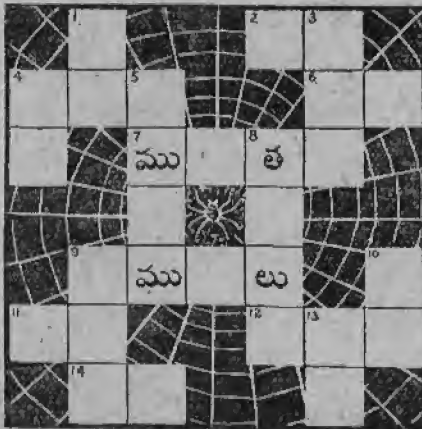
# చేంద్రమామి పజిల్

(భూషాభివృద్ధికి)

## ఆధారములు

అడ్డము

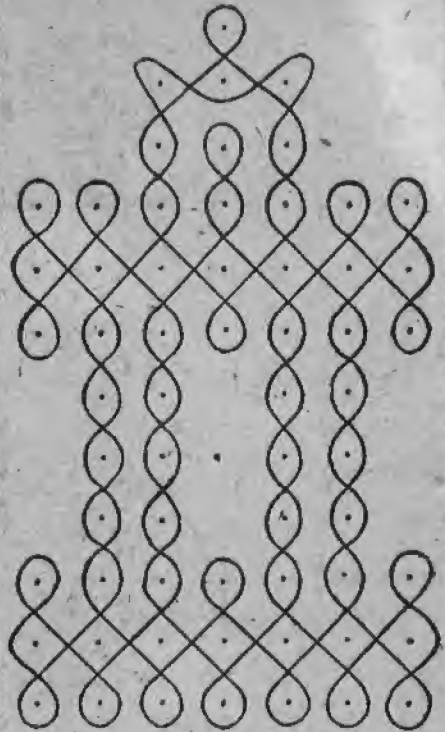
- |                  |                       |
|------------------|-----------------------|
| 2. వాడియైన పెద్ద | 7. స్త్రీలు           |
| అయుధము           | 9. విడుదల. పొందినవారు |
| 4. క్రమము        | 11. ఒక అంకె           |
| 6. రుక్మిణి అన్న | 12. మానవుడు           |
| 14. ఋషి          |                       |



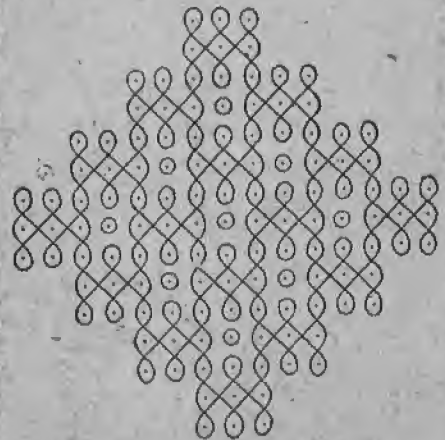
నిలువు :

- |           |                |
|-----------|----------------|
| 1. జలము   | 8. అకస్మికముగా |
| 3. జాట్లు | 9. ఒక తిథి     |
| 4. వేగము  | 10. హాని       |
| 5. సాగరము | 13. చవి        |

ముగ్గులు



బి. శకుంతల, వరంగల్



పి. వసంత, కుర్నాలోడ్





# పిల్లల పెంపకం

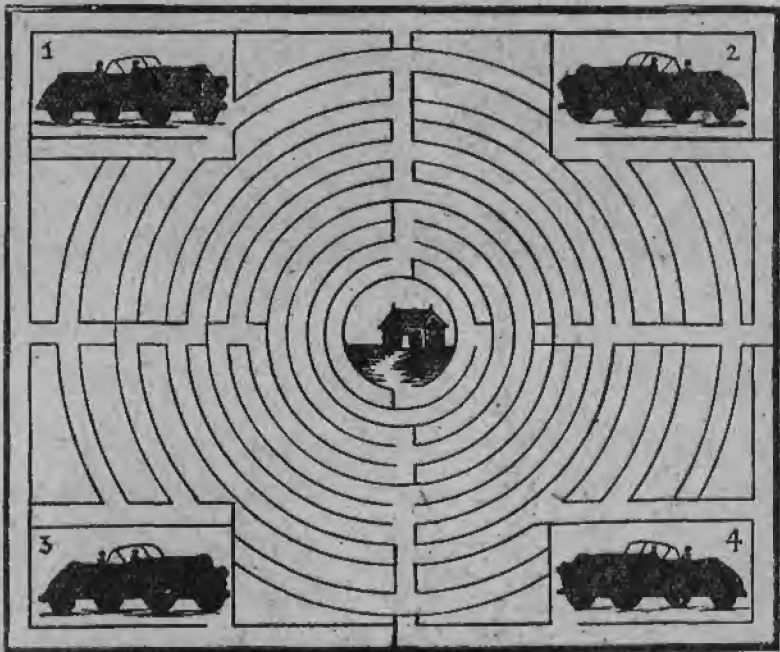
## నడవడి

బిడ్డల నడవడి వాళ్ళ అలవాటులనుబట్టి వుంటుంది. అలవాటులు అనేవి పిల్లల శారీరక, మానసిక శిక్షణనుబట్టి ఏర్పడతాయి. కనుక, పిల్లలు మంచి అలవాటులను చేసుకొనేటట్టు చూడవలసిన బాధ్యత తలిదండ్రులమీదనే వున్నది.

బిడ్డల అభివృద్ధికి, అలవాటులకు స్వయంపడే విషయాలు అనేకం ఉన్నాయి. అందులో - పిల్లలకు ఇచ్చే ఆహారం ఎంత ముఖ్యమో, మీరు వారిపై చూపే ఆదరమూ, అభిమానమూ అంత ముఖ్యం. 'నా తలిదండ్రులకు నాపైన ఎంతో ప్రేమ. కనుకనే నాకు ఈ ఇల్లు స్వర్గంలా వున్నది' అని బిడ్డకు నమ్మకం తోచాలి. తలిదండ్రులయందు విశ్వాసం కుదరాలి.

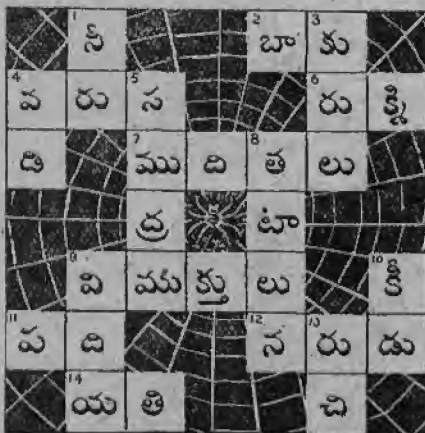
పసిబిడ్డలకు గ్రహింపుశక్తి అపారంగా వుంటుంది. పెద్దవాళ్ళకంటేకూడ అతి సూక్ష్మంగా వాళ్ళు సంగతి సందర్భాలు గ్రహించగలరు. తలిదండ్రులు తనపట్ల అభిమానంగా వుంటున్నదీ లేనిదీ వాళ్ళు ఇట్టే తెలుసుకోగలరు. పిల్లలనుగురించి విసుగుకున్నా, తలిదండ్రులు బాధపడుతున్నా, వాళ్ళు సులువుగా పసికట్టగలరు. అందుచేతనే తలిదండ్రులు బిడ్డలపట్ల నిండుప్రేమతో వుండడం అవసరం.

ఒక్కమాటలో చెప్పాలెనంటే, మొక్కకు నీరు ఎలా జీవనాధారమో, అలానే తలిదండ్రులు చూపే ప్రేమ బిడ్డలు పెరగటానికి, అభివృద్ధి పొందటానికి, మంచి నడవడి పట్టువడటానికి ముఖ్యమయిన ఆధారమైవుంది.



చదరం నాలుగు మూలలా వున్న కారులలో ఒక కారు మాత్రమే చదరం మధ్యని ఉన్నయింట్లోకి పోగలదు. అకారు ఏదో కనుక్కొండి. మీరు • కనుక్కోలేకపోతే జవాబుకి, 11-వ పేజీ చూడండి.

క్రమం



జవాబు



11-వ పేజీలోని ఓడ

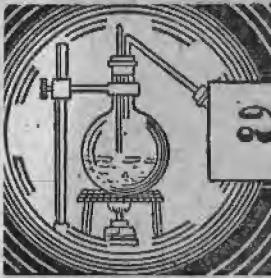
బొమ్మలకి జవాబు:

1, 9 నెంబర్లుగల ఓడలు

రెండూ ఒక్కమాదిరివి







## విజ్ఞానంలోని గమ్మత్తులు

ఇప్పుడు, మీకు కని విని ఎరుగని తమాషాలు కొన్ని చెబుతాను. ఒక మైలతుత్తం ముక్క తీసుకురండి. దానిని మెత్తగా పొడిచేసి, నీళ్లలో కలిపారంటే అది నీలి రంగు ద్రావకంగా తయారవుతుంది. ద్రావకం చిక్కగా ఉండాలి.

ఈ ద్రావకంలో ఒక ఇసుపమేకు ఫడవేసి, రెండు మూడు గంటలసేపు ఉంచి, తరవాత ఆ మేకు చూడండి. మీరు ఆశ్చర్యపడేటట్టు, అది తళతళమెరుస్తూ, రాగి పూత వేసినట్టుగా వుంటుంది. మొదట మీరు తయారుచేసిన ద్రావకానికి ఉండిన నీలిరంగు ఇప్పుడు పోయివుంటుందికూడా.

ఇదుగో, మైలతుత్తం వాడేటప్పుడు జాగ్రత్తగా ఉండాలి నుమండి. అది విషం. కనుక, కంటికి నేటికి తగలనీయకూడదు. తమాషా చేయటం పూర్తి అయ్యాక, వేతులు శుభ్రంగా కడిగేసుకోవాలి.

ఇంకో చిత్రం :

మైలతుత్తం ముక్క ఒకదానిని తీసికొని, తెల్లటి మంటలో పెట్టి గమ్మత్తు చూడండి. ఆ మంట మంటంతా నీలిరంగుగా మారిపోయి, కంటికి ఎంతో అనందంగా కనపడుతుంది.

ఈ చిత్రాలు మీరుచేయగా చూసే స్నేహితులు మిమ్మలిని ఎంతో మెచ్చుకొని, 'భేష్! భేష్!!' అంటారు.

వచ్చేసారి మరికొన్ని కొత్త గమ్మత్తులు.

\*\*\*\*\* చందమామ \*\*\*\*\*



క్రిందటి నెల 'చెట్టుమీద పులి' బొమ్మకి రంగులు పోయినాయి. ఇప్పుడు ఈ 'చెరువులో కొంగ' బొమ్మకి ఏయే రంగులు వేసి బాగుంటుందో ఆలోచించి అలా రంగులు వేయండి. మీరు రంగులు వేసిన బొమ్మని వచ్చేనెల (జూన్) చందమామ అటవీమీది బొమ్మగా పోటీలు పోండి.



# హిందీ మొదటి పాఠము

అ ఆ ఇ ఈ ఉ ఊ క  
అ ఆ ఇ ఈ ఉ ఊ క

ఎ ఐ ఓ ఔ అం అః  
ఎ ఐ ఓ ఔ అం అః

క ఖ గ ఘ ఙ  
క ఖ గ ఘ ఙ

చ ఛ జ ఝ ఞ  
చ ఛ జ ఝ ఞ

ట ఠ డ ఢ ణ  
ట ఠ డ ఢ ణ

త థ ద ధ న  
త థ ద ధ న

ప ఫ బ భ మ  
ప ఫ బ భ మ

య ర ల వ శ ష స హ క్ష త్త న  
య ర ల వ శ ష స హ క్ష త్త న

# రెండవ పాఠము

ముందు పేజీలో యిచ్చిన మొదటి పాఠంలోని అక్షరములు పలుకమీద వ్రాసుకుని ఒక్కొక్కటిగా పలుకుతూ దిద్దవలెను.

ఈ క్రింది మాటలను ఉచ్చరించటం నేర్చుకొని అర్థములు గుర్తుంచుకొండి

आज - అజ్ - ఈరోజు  
ईश्वर - ఈశ్వ - చెఱకు  
उठ - ఉఠ - లేమ్ము  
ऊन - ఊన్ - ఉన్ని  
क्षण - ఋణ్ - ఋణము  
एक - ఏక్ - ఒకటి  
ऐव - ఐవ్ - దోషము  
ओस - ఓస్ - మంచు  
और - ఔర్ - మరియు  
अंग - అంగ్ - శరీరములో  
ఒక అంగము

ఈ క్రింది అక్షరములను కనుక్కొండి

क फ व ब प य  
म भ थ ण ग ज च ञ  
इ झ ध ष ड ढ ह ठ  
द ढ ट त न ल ळ  
र स ख

ఒకటికి నాలుగుసార్లు చదివి, అక్షరం చూడటంతోపే అది ఏ అక్షరమో తెలుసుకో గలిగేలాగున నేర్చుకొండి.

హిందీ మాటలలో చివరి అక్షరము పూర్తిగా పలుకబడదు. సగము మాత్రమే పలుకవలెను. (ఉదా:—आज అనుమాటను 'అజ్' అని పలుకవలెను. 'అజ' అని పలుకకూడదు.

వచ్చే నెల చందమామలో, హిందీ మాటలు ఎలా పలుకవలసిందీ యింకా విఫలంగా చెప్పాను. 'క' గుణింతముకూడా వుంటుంది.



# మంచి మంచి పుస్తకాలు

మా ప్రచురణలు అన్ని హాగినబాధమన్ని టుక్ స్టాల్సులోనూ దొరుకుతవి. లేదా మాకు వ్రాయండి. ఒకేసారిగా 6-0-0 పుస్తకాలు తెప్పించినవారికి పోస్టు ఖర్చులు మేమే భరించెదము. బైబిలిలకు, పుస్తక వ్యాపారులకు మంచి కమిషన్ ఇవ్వబడును. వివరాలకు వ్రాయండి.

## శరత్ బాబు రచనలు

వాగ్దత్త	[నవల]	1	12
సుభద	..	1	8
దేవదాసు	..	1	8
నర్మియులు	..	1	8
నవవిధాన్	..	1	0
దంత్రనాథ్	..	1	0
పరిణేక	..	0	12
అడదీడి	..	0	12
నత్తివక	..	0	12
హేమాంగిని	..	0	12
నిష్కృతి	..	0	12
మావారు	..	0	12
కాకినాడ	..	0	12
మహాకూడు	[కథలు]	0	12
నారీరమూల్య	[వ్యాసం]	0	12

## డి.బి.కృష్ణ సవలలు

కడవటిమాల	[రాదాకృష్ణ]	0	12
మాయమైన మణిహారం	..	0	12
కప్పిపోయిన పెళ్లికూతుడు	..	0	12
కగివళాది	..	0	12
పారిపోయిన యుద్ధశైలి	..	0	12
చివారా ఎన్డేట్	..	0	12
అంతులేని ఆశ	..	0	12

## చక్రపాణి అనువాదాలు

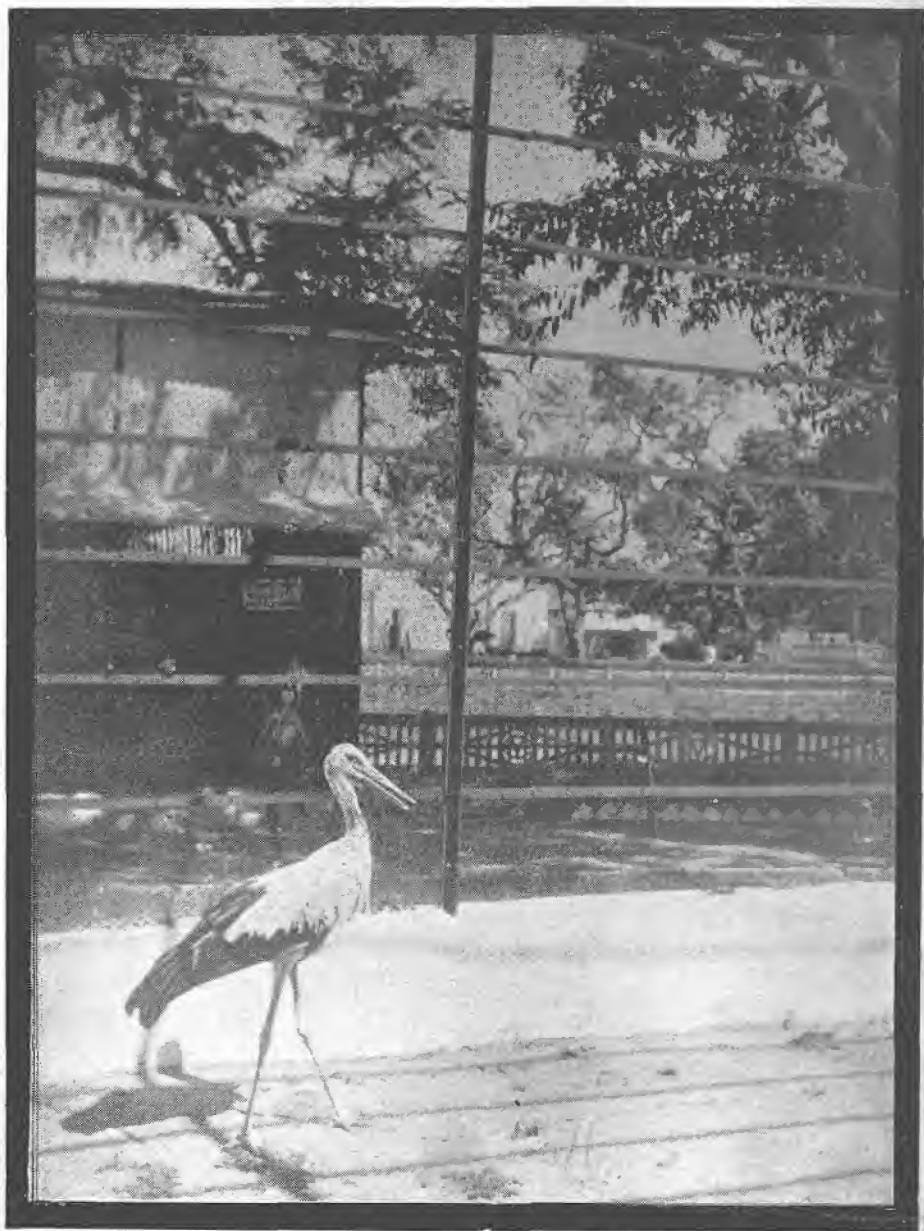
నాటిద్యేషి [మైత్రా] అనువాదం కథలు	1	8
నరాణ్యం .. ..	0	12
ఉదరనిమిత్తం [నాటకం]	1	0
వల్లభపురం చిట్టడవిలో [రాధాదేవి]	0	12
హనుమంతుని నృప్తం [నరకరాం]	0	12
పెట్టవేదాంతం [నవహార]	1	0
బెంగళీకథలు [మనోవైజ్ఞానిక కథలు]	0	12
ప్రగల్భప్రేరము [అత్యుత్తమ కథలు]	0	12
పాంచలన్యం [రాజకీయ కథలు]	0	12
దిశైవ్య [నాటకం]	0	12
అంబికర్ణ [నరకరాం కథలు]	1	0
నంది [యశోద్ర మోహనసింహ]	1	12

## కుటుంబరావు రచనలు

నిలవేసిరు [అత్యుత్తమ కథలు]	1	8
మొండివాడు	1	0
కాలభైరవుడు	0	12
నరప్రసారం	0	12
కవిరాట్ట [గర్వికలు]	0	12
తలంలేని మనిషి [నవల]	0	12
అరుణాదయం	1	0
మాడుపేర్లు	0	12
పిశం భావారి	0	12
ప్రణయరోగులు [నాటకం]	1	0
అరికేసిన ఘటం (విదేశ కథలు)	0	12
రష్యన్ కథలు	0	12

యువ బుక్ డిపో

పోస్టు బాక్సు నెం. 1686, మద్రాసు, 1.

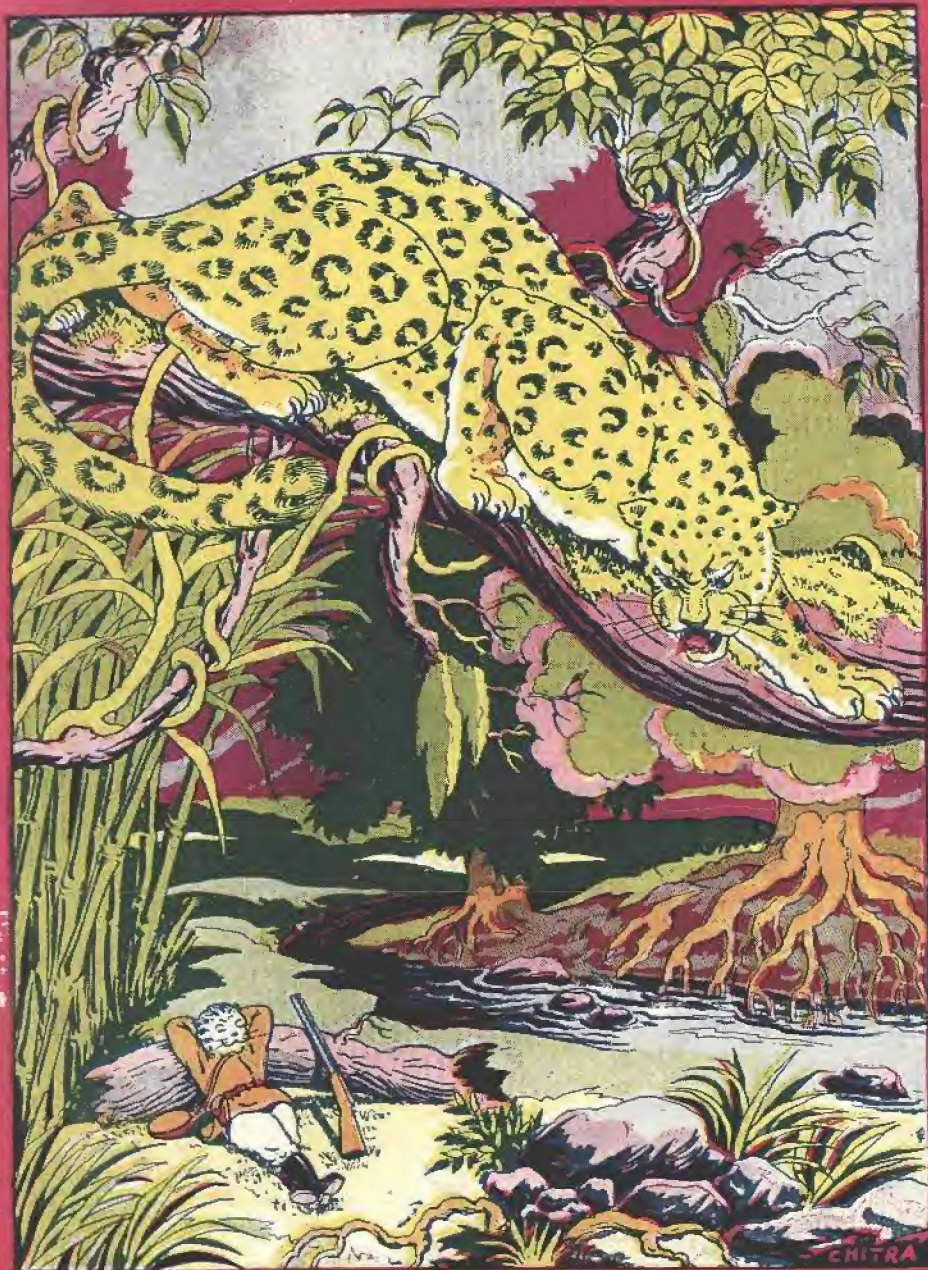


Chandamama, May '49

Photo by B. Ranganadham

నన్ను జైలులో పెట్టారు !





ఈ బొమ్మకి యిలా రంగులు వేస్తే బాగుంటుంది